

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI
MJERA IZ AKCIONOG PLANA ZA
SMANJENJE NEGATIVNOG
UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU
za period januar-jun 2013.**

Podgorica, oktobar 2013.

Pripremlilo:

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

1. Uvod

Vlada Crne Gore je na sjednici od 12. VII 2012. godine, usvojila Informaciju o stanju životne sredine za 2011. godinu sa Prijedlogom mjera za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu i Prijedlogom akcionog plana, koji je dostavilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Informacija o stanju životne sredine predstavlja osnovni dokument kojim se daje ocjena ukupnog stanja životne sredine u Crnoj Gori, kao i preporuke u planiranju politike zaštite životne sredine na godišnjem nivou. Informacija je bazirana na podacima i analizama koji se dobijaju realizacijom godišnjeg Programa monitoringa za sve segmente životne sredine.

Informacija o stanju životne sredine daje prikaz stanja životne sredine po segmentima (vazduh, klimatske promjene, vode, morski ekosistem, zemljište, otpad, biodiverzitet, buka u životnoj sredini i radioaktivnosti u životnoj sredini sa procjenom radiološkog opterećenja stanovništva), čime se dobija jasna slika o stepenu zagađenja pojedinih segmenata životne sredine.

U okviru Informacije o stanju životne sredine, definisan je prijedlog mjera čija realizacija treba da doprinese rješavanju identifikovanih problema i poboljšanju postojećeg stanja životne sredine u Crnoj Gori.

Zaključkom Vlade Crne Gore, broj 06-1532/2 od 16. VII 2012. godine, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u obavezi da, u saradnji sa Agencijom za zaštitu životne sredine, Vladi Crne Gore podnosi polugodišnje izvještaje o implementaciji usvojenog Akcionog plana.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 28. III 2013.godine usvojila I Izvještaj o realizaciji mjera iz Akcionog plana za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu, koji je dao pregled realizacije mjera za period jul-decembar 2012.godine.

Izvještaj o realizaciji mjera iz Akcionog plana za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredine, koji sadrži podatke o sprovedenim aktivnostima na realizaciji mjera, u periodu januar 2013.-jul 2013. godine, pripremilo je Ministarstvo održivog razvoja i turizma, u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvom saobraćaja i pomorstva, Agencijom za zaštitu životne sredine, Lokalnim samoupravama, Opštinskim vodovodnim i kanalizacionim preduzećima, Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju, Centrom za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore, Upravom za inspekcijske poslove, D.O.O Procon-om (Nacionalna jedinica za implementaciju projekata iz oblasti komunalne djelatnosti i zaštite životne sredine), Javnim preduzećem za nacionalne parkove Crne Gore, Toščelik-om, Nikšić.

Izvještajem je obuhvaćeno 37 mjera koje se odnose na sljedeće oblasti: vazduh, vode, zemljište, upravljanje otpadom, biodiverzitet, buka i radioaktivnost u životnoj sredini.

2. Vazduh

Mjera 1: Puštanje u rad nove elektrolučne peći koja ima ugrađen sistem za otprašivanje gasova u Željezari Nikšić i konekcija stare peći na novi sistem

Akcionim planom za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu predviđeno je puštanje u rad nove elektrolučne peći koja ima ugrađen sistem za otprašivanje gasova u Željezari Nikšić i konekcija stare peći na novi sistem. Mjeru je neophodno sprovesti do 2014.godine, a kao glavni nosioci aktivnosti, zaduženi su Željezara Nikšić (sadašnji Toščelik Nikšić) i Uprava za inspekcijske poslove.

Toščelik Alloyed Engineering Steel Nikšić cjelokupni proces proizvodnje tečnog čelika obavlja na jednoj, novoj, elektrolučnoj peći. Toščelik ne namjerava da proces proizvodnje proširuje i na staru UHP peć broj 2 (samim tim nije potrebno vršiti konekciju stare peći na sistem za otprašivanje).

Prema Pravilniku o vrstama i metodama ispitivanja otpada (Sl.list RCG, broj 80/05), nus proizvod procesa proizvodnje tečnog čelika, elektropečna prašina je klasifikovana kao opasan otpad, sa oznakom 10 02 03*-elektropečna prašina.

Evidencija skladištene elektropečne prašine (132 tone raspoređenih u 330 vreća) se vodi u Djelovodniku otpada. Toščelik Nikšić, nakon preduzetih marketinških aktivnosti vezanih za plasman elektropečne prašine i zainteresovanosti trećih lica, preduzima aktivnosti u vezi komercijalizacije elektropečne prašine.

Toščelik Nikšić je 08. avgusta 2012.godine, uputio zahtjev Skupštini opštine Nikšić, za određivanje lokacije za skladištenje otpada. Mjesto na kojem se sada odlaže elektropečna prašina (stara hala ađustaze Bluming valjaonice) je privremenog karaktera.

Mjesto za skladištenje elektropečne prašine je označeno tablom.

Prema podacima Uprave za inspekcijske poslove, nova elektrolučna peć koja posjeduje sistem za otprašivanje je u funkciji. Nova peć radi u toku mjeseca 10 dana sa 6 šarži dnevno i proizvede 360t tečnog čelika dnevno. Ekološka inspekcija je donijela rješenja da se izvrše emisijska mjerenja izlaznih gasova iz pogona PC Čeličane koja će pokazati efikasnost sistema za otprašivanje, kao i da se pribavi ekološka saglasnost od Agencije za zaštitu životne sredine. Stara elektrolučna peć UHP, ne radi.

3. Vode

Akcionim planom za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu, u oblasti voda, definisane su četiri mjere, za koje je predviđena kontinuirana realizacija.

Mjera 1: Spriječiti nekontrolisanu eksploataciju materijala iz rječnog korita

Akcionim planom za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu predviđeno je hitno preduzimanje mjera kojima će se spriječiti nekontrolisana eksploatacija materijala iz rječnog korita. Mjere je neophodno sprovesti u kontinuitetu, a kao glavni nosilac aktivnosti, određena je Uprava za inspeksijske poslove.

Uprava za inspeksijske poslove je vršila u izvještajnom periodu, redovne inspeksijske kontrole eksploatacije materijala iz rječnih korita Morače, Cijevne, Gračanice, Lima, Grnčara, Ibra, Tare i sa obala Skadarskog jezera.

Pored redovnih inspeksijskih kontrola privrednih društava koja posjeduju vodna akta (vodnu saglasnost izdatu od strane Uprave za vode), za eksploataciju šljunka i pijeska vršene su i dodatne kontrole u cilju identifikacije pravnih i fizičkih lica koja vrše nelegalnu eksploataciju rječnih nanosa iz navedenih vodotoka.

Inspekcija za vode je, u cilju sprječavanja nekontrolisane eksploatacije materijala iz rječnih korita i sa obala jezera, preduzela sljedeće upravne mjere i radnje, i to:

1. Izvršeno inspeksijskih pregleda.....	112
Redovnih 54, kontrolnih 43, vanrednih 15	
2. Donijeto rješenja o otklanjanju nepravilnosti.....	12
3. Podnijeto krivičnih prijava.....	1
4. Izdato prekršajnih naloga.....	1

Mjera 2: Unaprijediti program monitoringa voda i uvesti određeni broj automatskih stanica za kontinuirano praćenje stanja kvaliteta voda

Aktivnosti na realizaciji mjere je neophodno sprovesti kontinuirano od strane Agencije za zaštitu životne sredine i Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju.

Unaprjeđenje monitoringa kvaliteta voda u Crnoj Gori je zakonski definisana nadležnost Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju. S tim u vezi je program monitoringa, u pogledu metodologije rada, broja mjernih stanica, analitičkog programa i metodologije, tema stalnog razmatranja.

Jedini izvor finansiranja realizacije ovog programa su izdvojena budžetska sredstva. U kontekstu toga, još uvijek se raspolaže solidnom osnovom za ocjenu kvaliteta voda na prihvatljivom nivou povjerenja i pouzdanosti rezultata, u svrhu mjerenja. Ipak za neophodni napredak ka zahtjevima EU, potrebno je detaljno, objektivno i svrsishodno posvetiti pažnju svim problemima u ovoj oblasti, od strane svih zainteresovanih i nadležnih državnih subjekata, i obezbijediti finansijsku osnovu za potreban program monitoringa.

U cilju unapređenja rada iz nadležnosti Zavoda, u ovoj oblasti, je instaliranje i rad automatske stanice za kvalitet voda Skadarskog jezera, na lokaciji Vranjina. Stanica je puštena u rad u martu 2012.godine. Kontinualno se mjeri temperatura vode, pH, elektroprovodljivost, sadržaj kiseonika i njegove saturacije, amonijuma i hlorofila –a. Prvi rezultati ukazuju na korist i potrebu ovakvog načina rada u svrhu pouzdanije ocjene kvaliteta voda. Rezultati su prikazani u godišnjem Izvještaju o kvalitetu voda za 2012.godinu. Već ove godine nailazi se na problem obezbjeđenja sredstava za obaveznu kalibraciju i održavanje opreme.

Potreba automatizacije stanica je važan i odgovoran posao. Najbolji način je definisanje projekta sa temom programa automatizacije mreže stanica za kvalitet voda u Crnoj Gori. Program bi mogao predvidjeti faznu realizaciju. Neophodno je u prvom redu pokriti izlazne mjerne profile crnogorskih rijeka: Ibar-Bač; Lim-Dobrakovo; Ćehotina-Gradac; Tara-Šćepan Polje, kao i Morača –ispod gradskog kolektora i Crnojevića rijeka, zbog karaktera zagađenja i ocjene uticaja na Skadarsko jezero.

U periodu januar-jul 2013.godine, sprovedene su sljedeće aktivnosti: priprema projekta ADRICOSM 2, sa definisanjem sredstava za nabavku automatske stanice za Ckla-Skadarsko jezero; sredina aprila-početak 15-dnevnog monitoringa sanitarnog kvaliteta vode za kupanje na plažama Crnogorskog primorja, uz podršku JP „Morsko dobro“; april-uzorkovanje vode Skadarskog jezera na 6 mjernih profila u okviru realizacije projekta „Održivo upravljanje i koriscenje biodiverziteta Skadarskog, Prespanskog i Ohridskog jezera“; jun-početak mjesečnih uzorkovanja redovnog programa monitorniga kvaliteta voda u Crnoj Gori.

Plan je da se iz projekta ADRICOSM II koji se realizuje kroz bilateralnu saradnju sa Italijom, obezbijede sredstva za još jednu automatsku stanicu, koja bi bila locirana na izlaznom profilu Skadarskog jezera-Ckla.

Mjera 3: Uspostaviti zakonom propisane zone sanitarne zaštite

Shodno Zakonu o vodama („Službeni list RCG“, broj 27/07), područja na kojima se nalaze izvorišta površinske i podzemne vode koja se koriste ili su prostornim planskim dokumentima predviđena za javno vodosnabdijevanje, moraju biti zaštićena od namjernog ili slučajnog zagađivanja i drugih uticaja koji mogu nepovoljno djelovati na izdašnost izvorišta i na zdravstvenu ispravnost vode (zone sanitarne zaštite).

Zone sanitarne zaštite izvorišta, u odnosu na režim zaštite, utvrđene Pravilnikom o određivanju i održavanju zona i pojaseva sanitarne zaštite izvorišta i ograničenjima, su:

- zona strogog režima zaštite - I zona zaštite (zona neposredne zaštite);
- zona ograničenog režima zaštite - II zona zaštite (uža zona zaštite);
- zona nadzora - III zona zaštite (šira zona zaštite);

Kao nosioci ove mjere određene su lokalne samouprave, a aktivnosti na uspostavljanju zakonom propisanih zona sanitarne zaštite, potrebno je sprovoditi kontinuirano.

Opština Andrijevica

U izvještajnom periodu nije bilo aktivnosti na uspostavljanju zona sanitarne zaštite. Gradski dio područja Andrijevice snabdijeva se vodom sa izvorišta Krkori, koje je kaptirano 1984. godine, sa kapacitetom od 100 dm³/sec. Na vodovodnom sistemu postoji rezervoar kapaciteta

70 m³. Oko vodozahvata je uspostavljena neposredna zona zaštite, dok ostale zone nijesu uspostavljene.

Opština Bar:

Sva izvorišta od javnog vodosnabdijevanja grada Bara imaju definisanu užu i širu zonu sanitarne zaštite izvorišta. Na izvorištima „Zaljevo“, „Krajnak“, „Brca“, „Velje oko“, „Orahovo polje“, „Vrelo“-Čanj, „Sustaš“, „Vrteljak“ i „Glava od Vode“ uspostavljene su zone sanitarne zaštite.

Opština Berane:

U Beranama postoje 2 vodoizvorišta gdje su uspostavljene zone sanitarne zaštite: 1. Prekidna komora vodoizvorišta Merića vrelo, 2. Manastirsko vrelo.

Opština Bijelo Polje:

Gradsko područje Bijelog Polja se snabdijeva vodom sa izvorišta Glava Bistrice ispod Bjelasice, udaljenog od grada oko 14 km.

Uspostavljene su 2 zone sanitarne zaštite- uža zona i šira zona zaštite oko same kaptaze vodoizvorišta, kao i uspostavljena 24-časovna stražarska služba.

Opština Budva:

Za izvorište „Reževići“ od strane Republičkog zavoda za geološka istraživanja, urađen je Elaborat o određivanju i održavanju zona sanitarne zaštite i ograničenjima u tim zonama. Na osnovu toga, Uprava za vode je izdala Rješenje za utvđivanje zona sanitarne zaštite.

Na glavnim izvorištima „Reževići“ i „Buljarica“ izvedena je prva sanitarna zona, tj. izvori su zaštićeni žičanom ogradom. Naručeni su elaborati za izvorište „Podgor“, koje trenutno nije aktivno, i izvorište „Buljarica“. Za lokalna izvorišta „Piratac“ i „Loznica“, koji služe za vodosnabdijevanje vangradskih zona, još nijesu započete aktivnosti na izradi zona sanitarne zaštite.

Prijestonica Cetinje:

Još uvijek nijesu određene vode od lokalnog značaja čija je izdašnost do 30 l/s u hidrološkom minimumu, pa samim tim nijesu stvoreni uslovi za određivanje zona sanitarne zaštite.

Opština Danilovgrad:

U skladu sa Zakonom o vodama („Sl. List CG“, br. 32/11), urađeni su Elaborati higijenske i sanitarne zaštite za četiri od postojećih šest vodoizvorišta sa kojih se vrši vodosnabdijevanje danilovgradskog vodovoda. Za vodoizvorišta „Tunjevo“ i „Viški bunar“ usljed neriješenih imovinsko – pravnih odnosa, još uvijek ne postoji mogućnost izrade istih. Trenutno se radi na rješavanju imovinsko – pravnih odnosa za ova dva izvorišta, čime će se stvoriti uslovi za sprovođenje ove Zakonom propisane mjere.

Opština Herceg Novi:

Opština Herceg Novi se snabdijeva vodom za piće iz Bilečkog jezera i izvorišta Opačica u Kutskom polju.

Glavni izvor snabdijevanja vodom opštine Herceg Novi je Bilečko jezero koje se nalazi najvećim dijelom na teritoriji Bosne i Hercegovine, a samo oko 18 % je na teritoriji Crne Gore. Laboratorija HET-a (Hidroelektrana Trebinje) posjeduje kvalitetnu opremu i stručnu ekipu za praćenje kvaliteta vode u jezeru. Stručni tim laboratorije kontinuirano uzima uzorke i prati sve relevantne parametre koji određuju kvalitet vode. Laboratoriji JP „Vodovod i kanalizacija, Herceg Novi su dostupni ovi podaci o kvalitetu jezerske vode.

Izvorište „ Opačica“ u Kutskom polju kod Zelenike, ustvari je podzemna akumulacija koja je od 1981 god. bila glavno izvorište za snabdijevanje opštine Herceg Novi vodom.

Opačica ima definisane uže i šire zone sanitarne zaštite utvrđene Odlukom o utvrđivanju zona sanitarne zaštite za izvorište Opačica u Zelenici (Sl. list CG – Op. propisi br. 40/10), ali one su nažalost značajno ugrožene.

Opština Kolašin:

U izvještajnom periodu nije bilo aktivnosti na uspostavljanju zona sanitarne zaštite

Opština Kotor:

JP“Vodovod i kanalizacija“ Kotor ima 6 izvorišta za snabdijevanje vodom preko sistema javnog vodovoda. Za izvorište „Spila“-Risan, „Orahovac“-Orahovac i Tabačina (Škurda)-Kotor ima izrađene elaborate (glavne projekte) o zaštitnim zonama sa utvrđenim granicama (za ista nijesu izdata rješenja). Za izvorišta Tunel Vrmac, „Pokrovenik“ i „Simiž“-Gornji Grbalj pokrenut je postupak za izradu elaborata o zoni zaštite.

Na svih 6 izvorišta vrši se redovna kontrola kvaliteta i hlorisanje vode.

Opština Mojkovac:

Nije bilo aktivnosti na realizaciji mjere u izvještajnom periodu. U prethodnom periodu, urađen je Glavni projekat zaštite i uređenja vodoizvorišta „Gojakovići“. Projektom su definisane zone sanitarne zaštite izvorišta.

Opština Nikšić:

Shodno zakonskoj regulativi iz oblasti voda, bunarsko izvorište "Poklonci" je zaštićeno od zagađivanja i drugih uticaja, koji mogu nepovoljno djelovati na izdašnost izvorišta i na zdravstvenu ispravnost vode (zone sanitarne zaštite). Do izvorišta postoji pristupni put, a lokacija je praktično nenaseljena i nema većih i značajnijih objekata u neposrednoj blizini koji bi imali uticaj na promjenu kvaliteta vode. Zaštitnom ogradom je definisana zona neposredne zaštite.

Opština Plav

U izvještajnom periodu nije bilo aktivnosti na uspostavljanju zona sanitarne zaštite. Vodozahvat se nalazi pored Jaseničke rijeke. Kaptaža je ograđena, a ostale zone sanitarne zaštite nijesu uspostavljene. Kapacitet izvorišta je oko 50 dm³/sec.

Opština Plužine:

Opština Plužine ne posjeduje Odluku o zonama sanitarne zaštite voda, a redovno se kontroliše ispravnost pijaće vode od strane Instituta za javno zdravlje Crne Gore.

Opština Pljevlja:

Opština Pljevlja još nije uspostavila zakonom propisane zone sanitarne zaštite. Urađen je Projekat sanitarne zaštite akumulacije "Otilovići" (JUGINUS, Beograd, 2001. god.) kojim je predviđeno uspostavljanje 3 zone sanitarne zaštite kako bi glavno izvorište vode za piće opštine Pljevlja dobilo adekvatan tretman. Ovaj projekat potrebno je inovirati.

Glavni grad Podgorica:

Na teritoriji Glavnog grada, sva izvorišta u vodovodnom sistemu imaju definisanu projektnu dokumentaciju za sanitarne zone zaštite. U skladu s ovom dokumentacijom, izvode se radovi i mjere na samim izvorištima, prvenstveno mjere sanitarne zaštite, odnosno zaštite od zagađenja.

Projektna dokumentacija za sanitarne zone zaštite urađena je za vodoizvorišta: Mareza, Zagorič, Ćemovsko polje, Vuksanlekići, Milješ i Dinoša.

Na seoskom području, urađena je projektna dokumentacija za zaštitne zone vodovoda: Piperskog, Lješanskog, Bioča, Vranjina i Fundine.

U okviru sanitarne zone vodoizvorišta Dinoša, pušten je u probni rad bunar B2.

Sva vodoizvorišta imaju ograđene zone neposredne zaštite (fizičke), odnosno zone strogog nadzora, od čega vodoizvorište Mareza, Ćemovsko polje i Zagorič imaju 24 časovno nadgledanje Službe zaštite.

Vodoizvorišta Milješ, Vuksanlekići i Dinoša, imaju dnevne obilaskе od strane nadležnih lica i opremljena su sistemom za nadzor i alarmom za javljanje neovlašćenog ulaska u zonu vodoizvorišta.

Mjere zaštite vodoizvorišnih zona, prvenstveno mjere sanitarne zaštite, odnosno zaštite od zagađenja, sprovode se u skladu sa navedenom dokumentacijom.

U ovom periodu izvršeno je čišćenje užе zone vodoizvorišta Mareza, od rastinja tj.vegetacije koja ugrožava samu izvorišnu zonu.

Opština Rožaje

Izvršeno je fizičko i sanitarno obezbjeđenje kaptaze izvorišta vrela Ibra. Posredne zone zaštite, predviđene Zakonom o vodama, nijesu uspostavljene.

Opština Šavnik:

U opštini Šavnik, u izvještajnom periodu, nije bilo značajnijih aktivnosti na realizaciji ove mjere.

Opština Tivat:

Sekretarijat za finansije i ekonomski razvoj vodi Registar voda od lokalnog značaja u skladu sa Zakonom o vodama („Sl.list RCG“, broj 27/07 i „Sl.list CG“, broj 32/11) i Pravilnikom o bližem sadržaju i načinu vođenja vodnih katastra („Sl.list CG“, broj 81/08). U Registar se upisuju vode manjih vodotoka i izvorišta do 30 l/s u hidrološkom minimumu sa podacima o nazivu, položaju, izdašnosti izvorišta, dužini toka vodotoka, površini sliva, prijedlozi mjera zaštite, rekonstrukcije, kao i realizovane mjere i dr. Registar nije konačan, podaci se u toku godine ažuriraju, u skladu sa dobijenim podacima sa terena. Za ova izvorišta nijesu još određene zone sanitarne zaštite s obzirom da je u toku izrada nove Odluke o vodosnabdijevanju od lokalnog značaja na teritoriji opštine Tivat, kojom će se bliže definisati pitanju u vezi voda od lokalnog značaja: izgradnja, upravljanje, održavanje, određivanje zona sanitarne zaštite, nadzor i dr.

Zone sanitarne zaštite utvrđene su za:

Izvorište Plavda-Elaborat od 20.03.2000.godine
Izvorište Češljari-Elaborat od 27.11.2000.godine
Izvorište Brštin-Elaborat od 18.01.2001.godine
Izvorište Topliš-Elaborat iz marta 1999.godine

Opština Ulcinj:

U opštini Ulcinj nijesu uspostavljene Zakonom propisane zone sanitarne zaštite.

Opština Žabljak:

Na osnovu Odluke o vodosnabdijevanju, tretmanu i odvođenju otpadnih voda na području opštine Žabljak („Sl.list CG-opštinski propisi“, br. 15/08) JP za stambeno komunalne poslove sprovodi propisanu sanitarnu zaštitu izvorišta.

Mjera 4: Implementirati HACCP u svim vodovodima

Implementacija HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point- Analiza opasnosti kritične kontrolne tačke) sistema mjera je neophodna u svim vodovodnim i kanalizacionim preduzećima koja treba po ovom sistemu da vrše kontrolu vode. Akcionim planom je definisano da se aktivnosti na realizaciji ove mjere sprovode kontinuirano, a za nosioce mjere su određena vodovodna i kanalizaciona preduzeća.

JP „Vodovod i kanalizacija“ Kotor:

Implementacija HACCP-a je u početnoj fazi.

JP „Vodovod i kanalizacija“ Bar:

Kada je riječ o Opštini Bar održan je niz tehničkih sastanaka gdje su se zaposleni detaljno upoznali sa HACCP principima. Time su stečena teoretska i praktična znanja potrebna za uspješnu implementaciju i održavanje HACCP sistema (tehnolog iz JP „Vodovod i kanalizacija“ Bar je stekao sertifikat na kursu za HACCP administratora na Tehnološkom fakultetu u Novom Sadu). U junu 2013. godine je оформljen HACCP tim koji ima zadatak da do oktobra pripremi HACCP plan za JP „Vodovod i kanalizacija“, Bar.

JP „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić:

Programom rada za 2013.godinu, predviđeno je uvođenje i implementacija HACCP sistema. Upravni odbor je donio odluku o uvođenju HACCP sistema u preduzeće. Formiran je tim za rad na uvođenju HACCP sistema i obavljeni razgovori sa potencijalnim konsultantima. Usvojen je obrazac za izradu procedura i uputstava, urađena šema vodosnabdijevanja i osam opštih procedura.

Slijedi nastavak rada na utvrđivanju kritičnih kontrolnih tačaka, izrada poslovnika i izrada uputstava i procedura.

JP „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje:

U toku je nastavak realizacije svih aktivnosti u cilju ulaska u projekat „Uvođenje i implementacije HACCP-a“ u JP „Vodovod i kanalizacija“.

Obrađene su pojedine kontrolne tačke (CCP). Akcioni plan za uvođenje sistema HACCP-a, biće urađen nakon sagledavanja kompletnog procesa proizvodnje i distribucije vode uz korišćenje podataka iz finalne „Studije opravdanosti za poboljšanje sistema snabdijevanja vodom stare kraljevske Prijestonice Cetinje“, urađene od strane STTE-CONSORTIUM SAFEGE-TRACTABEL.

JP „Vodovod i kanalizacija“ Tivat:

U toku je implementacija HACCP-a u vodovodnim sistemima. JP „Vodovod i kanalizacija“ Tivat je preduzelo aktivnosti povodom novih standarda o bezbjednosti vode za piće.

JP „Vodovod i kanalizacija“ Rožaje:

JP »Vodovod i kanalizacija« Rožaje je obavilo pripremne aktivnosti na implementaciji HACCP Pravilnika u vodovodima.

JP „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica:

JP „Vodovod i kanalizacija“ je počeo da implementira 3 osnovna principa HACCP sistema koja su prepoznata kao najurgentnija i najznačajnija, i to:

- Princip 1-Analiza opasnosti, procjena veličine opasnosti i rizika: Sačinjavanje liste svih mogućih opasnosti i definisanje kontrolnih mjerenja za sva izvorišta sirove vode i distributivnu mrežu (i rezervoare vode gdje postoje)
- Princip 2-Identifikacija kritičnih kontrolnih tačaka (CCP)-pri čemu su određene CCT na vodoizvorištima i distributivnoj mreži
- Princip 4-Uspostavljanje sistema monitoringa za svaku kritičnu kontrolnu tačku (CCP)-propisan monitoring koji se sprovodi po tačno definisanom planu

Poštujući kriterijume za bezbjednost vode za piće koji su sadržani u regulativama i uputstvima (Pravilnik o bezbjednosti vode za piće, Direktiva EU i preporuke Svjetske zdravstvene organizacije), JP „Vodovod i kanalizacija“ je uspostavilo i kritične limite (parametre), na kritičnim kontrolnim tačkama, na osnovu kojih se prati da li su kontrolne mjere koje se primjenjuju pod kontrolom ili ne-princip 3 (Uspostavljanje kritičnih granica za svaku kritičnu kontrolnu tačku (CCP)).

4. Zemljište

Mjera 1: Formirati stručnu komisiju koja će utvrditi razloge prekoračenja organskih zagađivača na lokaciji dječijeg igrališta u Tivtu i potom donijeti mjere za remedijaciju ovog područja

Akcionim planom za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu, u oblasti **zemljišta**, a shodno potvrđenom prekoračenju parametara organskih zagađivača na lokaciji dječije igralište u Tivtu, definisana je potreba formiranja stručne komisije koja će utvrditi razloge prekoračenja i nakon toga donijeti mjere za remedijaciju navedenog područja. Nosilac mjere je opština Tivat, a rok za realizaciju je 2013. godina.

Opština Tivat:

Opština Tivat je pristupila bioremedijaciji zemljišta na dječjem igralištu, a izvođač je preduzeće „Biofor System“ doo iz Zemuna, koje je odabrano kao najpovoljniji ponuđač na tenderu, a koje je za sve radove angažovalo stručni tim. Po ugovorenoj dinamici radova, a prema uslovima javnog konkursa, aktivnosti su se odvijale po sledećim fazama:

1. Uzorkovanje, izolacija, selekcija, identifikacija mikroorganizama iz zemljišta sa predmetne lokacije;
2. Komponovanje mikrobnih konsorcijuma za degradaciju određenih organskih jedinjenja;
3. Ručna i mašinska obrada zemljišta do dubine 40 cm u zavisnosti od lokacije i heterogenosti terena, čime se poboljšavaju uslovi aerisanosti i vlage za mikrobiološku aktivnost, unošenje mikroorganizama u kontaminirano zemljište;
4. Sjetva travnih površina.

U proteklom periodu izvršeno je šest tretmana zemljišta.

5. Upravljanje otpadom

Mjera 1: Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom donijeti podzakonska akta

Rok za izvršenje ove mjere je 2013.godina, a nosilac je Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma:

Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom, donešeni su sljedeći podzakonski akti:

1. Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih vozila i rada tog sistema ("Službeni list Crne Gore", broj 28/12)
2. Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda i rada tog sistema ("Službeni list Crne Gore", broj 24/12)
3. Pravilnik o klasifikaciji otpada i katalogu otpada ("Službeni list Crne Gore", broj 35/12)
4. Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i rada tog sistema ("Službeni list Crne Gore", broj 39/12)
5. Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih baterija i akumulatora i rada tog sistema ("Službeni list Crne Gore", broj 39/12)
6. Uredba o bližim kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebne naknade za upravljanje otpadom ("Službeni list Crne Gore", broj 39/12)
7. Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadne ambalaže i rada tog sistema ("Službeni list Crne Gore", broj 42/12)
8. Pravilnik o postupanju sa otpadnim uljima ("Službeni list Crne Gore", broj 48/12)
9. Pravilnik o postupanju sa opremom i otpadom koji sadrži PCB ("Službeni list Crne Gore", broj 48/12)
10. Pravilnik o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada ("Službeni list Crne Gore", broj 50/12)
11. Pravilnik o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada ("Službeni list Crne Gore", broj 50/12)
12. Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo odnosno preduzetnik za preradu i/ili odstranjivanje otpada ("Službeni list Crne Gore", broj 53/12)
13. Pravilnik o bližem sadržaju i načinu podnošenja godišnjih izvještaja o sprovođenju planova upravljanja otpadom ("Službeni list Crne Gore", broj 53/12)
14. Pravilnik o bližem sadržaju plana upravljanja otpadom proizvođača otpada ("Službeni list Crne Gore", broj 5/13, od 23.01.2013.godine).
15. Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo, odnosno preduzetnik za sakupljanje, odnosno transport otpada ("Službeni list Crne Gore", broj 16/13).
16. Pravilnik o načinu pakovanja i odstranjivanja otpada koji sadrži azbest ("Službeni list Crne Gore", broj 11/13).

Mjera 2: U cilju uklanjanja i sanacije neuređenih odlagališta potrebno je pored obezbjeđivanja finansijskih sredstava, pripremiti i odgovarajuću dokumentaciju, planove za odlagališta čija je procijenjena zapremina od 100 do 1000m³, a za odlagališta čija je zapremina veća od 1000m³ neophodno je uraditi projekte sanacije

Opština Andrijevica:

U izvještajnom periodu nijesu pripremani planovi za odlagališta čija je procijenjena zapremina od 100 do 1000m³, a za odlagališta čija je zapremina veća od 1000 m³, nijesu rađeni projekti sanacije.

Opština Bar:

Završen je tenderski postupak za izbor najboljeg ponuđača za izradu Elaborata o geotehničkim istraživanjima za sanaciju i rekultivaciju nesanitarnog odlagališta komunalnog otpada Čafe. Izabrana firma na tenderu je uradila Elaborat i dostavila ga Opštini Bar. Ministarstvo ekonomije je dalo saglasnost na predmetni Elaborat. Trenutno se vode aktivnosti na izradi tenderske dokumentacije za projektanta i izvođača radova po sistemu žute knjige Fidica.

Opština Berane:

Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj je formirao komisiju koja je popisala 19 neuređenih odlagališta, od kojih je 17 odlagališta sa zapreminom od 1 do 70 m³, jedno odlagalište ima 150 m³ otpada, dok je na jednom količina otpada u zapremini od 2000 m³. Javno komunalno preduzeće će u sklopu svojih aktivnosti izvršiti sanaciju odlagališta ispod 100 m³, dok će plan za odlagališta od preko 100 m³, i projekat sanacije odlagališta preko 1000 m³ biti uključeni u budući lokalni plan upravljanja otpadom.

Opština Bijelo Polje:

U opštini Bijelo Polje, postoji samo jedno privremeno odlagalište Kumanica, za koju je donesena Odluka za privremeno korišćenje, a u toku je donošenje Odluke o načinu privremenog skladištenja komunalnog otpada i uslovima zaštite životne sredine i zdravlja ljudi prilikom privremenog skladištenja komunalnog otpada. Za neka manja nelegalna odlagališta donešen je plan uklanjanja i sanacija istih.

Opština Budva:

Nije bilo aktivnosti u izvještajnom periodu.

Prijestonica Cetinje:

Nije bilo aktivnosti u izvještajnom periodu.

Opština Danilovgrad:

Finansijska sredstva koja su potrebna za uklanjanje i sanaciju neuređenih odlagališta čija zapremina iznosi od 100 – 1000m³ su obezbijeđena, dok su planovi u postupku izrade. Na području opštine Danilovgrad nema evidentiranih nelegalnih odlagališta čija je zapremina veća od 1000 m³.

Opština Herceg Novi:

U skladu sa projektnom dokumentacijom u toku je sanacija postojećeg nelegalnog odlagališta Dugunja, na selu Ubli, koje je zatvoreno.

Opština Kolašin:

Plan sanacije će biti uvršten u lokalni plan upravljanja otpadom 2013-2018. godine.

Opština Kotor:

Javno komunalno preduzeće „Kotor” redovno izvodi radove na sanaciji i uklanjanju neuređenih odlagališta. Nijesu pravljeni posebni planovi za odlagališta čija je procijenjena zapremina od 100 do 1000m³, ni projekti sanacije za odlagališta čija je zapremina veća od 1000m³.

Opština Mojkovac:

Nije bilo aktivnosti u izvještajnom periodu.

Opština Nikšić

Nije bilo aktivnosti u izvještajnom periodu.

Opština Plav:

Opština Plav je dobila saglasnost Ministarstva održivog razvoja i turizma na Odluku o načinu privremenog skladištenja komunalnog otpada i uslovima zaštite životne sredine i zdravlja ljudi.

Opština Plužine:

Na teritoriji Opštine Plužine postoji veliki broj sitnih nelegalnih odlagališta koja nijesu registrovana, a na kojima se odlažu različite vrste otpada (komunalni, automobilske gume, metali, građevinski otpad, životinjski i dr.). Ova odlagališta se povremeno pojavljuju, najčešće na seoskom području, na pravcima lokalnih i magistralnog puta, u koritima rijeka i potoka i sl. Javno stambeno-komunalno preduzeće Plužine, sezonskim angažovanjem radne snage i akcijom „Neka bude čisto“ vrši prikupljanje otpada sa ovih odlagališta i vrši sanaciju istih.

Po lokalnom Planu upravljanja otpadom Plužina za period 2010 – 2014. godine, neuređeno odlagalište pilane u Donjim Breznima kojim gazduje privredno društvo „BAST” d.o.o. Nikšić

je predviđeno za sanaciju. Na osnovu raspoloživih informacija, u izradi je projektna dokumentacija za sanaciju odlagališta.

Opština Pljevlja:

Poslove sakupljanja, transporta i odlaganja komunalnog otpada u opštini Pljevlja vrši JP "Čistoća" Pljevlja. Prikupljanje otpada vrši se na kompletnom gradskom području, u naseljima gradskog karaktera Gradac i Šula, u djelovima mjesnih zajednica (Boljanići, Gotovuša, Srdanov grob, Zabrdje, Odžak i Kosanica). Opština Pljevlja je putem javnih radova u 2010. i 2011. godini, u saradnji sa JP „Čistoća“ uklonila smetlišta sa sledećih lokacija: u Boljanićima, Gotovuši, Jugoštici, Vodicama, Židovićima, Bogiševcu, Gradcu, Gornjim Kominima, ispod Maljevca, na Pilani preko puta starog pilanskog naselja, u Perovoj luci - selo Odžak, u Vličima na Kosanici i u Krakalicama je predviđen koš, a u Otilovićima nijesu uklonjene jedna lokacija na početku putnog pravca Pljevlja–Otilovići, a druga se nalazi ispod manastira Dubočica, na velikoj krivini.

Dakle, nelegalno odlaganje otpada u manjim količinama dešava se povremeno. Međutim, ova smetlišta nemaju zapreminu iznad 100 m³ i JP „Čistoća“ ih redovno uklanja.

Glavni grad Podgorica:

Završena je sanacija odlagališta neselektiranog otpada na području Konika, za koje je izrađena „Studija izvodljivosti sanacije neuređenog odlagališta otpada na prostoru Konika pored Kampa 2“.

U cilju sprečavanja nastanka neuređenih odlagališta na teritoriji Glavnog grada opredijeljene su privremene lokacije za odlaganje građevinskog otpada iz zemljanih iskopa na lokaciji „Mojanski krst“ GO Golubovci, za odlaganje biljnog otpada privremeno odlagalište u blizini sanitarne deponije „Livade“ i kabastog otpada u krugu sanitarne deponije „Livade“.

Opština Rožaje:

Nije bilo aktivnosti u izvještajnom periodu.

Opština Šavnik:

U cilju sanacije neuređenog odlagališta otpada „Zauglina“, nedležni Sekretarijat je sproveo niz aktivnosti. Izvršena je parcelizacija i procjena vrijednosti parcele. Čeka se saglasnost za korišćenje od nadležnih institucija.

Opština Tivat:

Na svako nekontrolisano deponovanje otpada, JP „Komunalno“-Tivat je blagovremeno reagovalo i time spriječilo pojavu neuređenih odlagališta. Sporadična manja odlagališta su uglavnom vezana za građevinski otpad.

Što se tiče odlagališta čija je zapremina veća od 1000 m³, Lokalnim planom upravljanja otpadom 2009-2013., definisano je da za zatvoreno odlagalište Sinjarevo treba uraditi projekat sanacije kroz koji će biti definisane potrebne radnje za njegovu propisnu sanaciju i iskazan

iznos finansijskih sredstava potrebnih za njegovu realizaciju. Za Grabovac je takav projekat već urađen pa treba planirati sredstva za njegovu realizaciju.

Opština Ulcinj:

Odlagalište „Hije” je djelimično očišćeno i planira se da se uradi projekat sanacije.

Opština Žabljak:

U izvještajnom periodu nije bilo aktivnosti na izradi planova za odlagališta čija je procijenjena zapremina od 100 do 1000m³, kao ni na izradi projekata sanacija za odlagališta čija je zapremina veća od 1000m³

Mjera 3: Smanjiti broj nelegalnih deponija i izgraditi sanitarne deponije

Rok za realizaciju mjere je 2020. godina, a kao nosioci mjere određene su lokalne samouprave.

U Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom (“Službeni list Crne Gore”, br. 64/11), su u funkciji regionalni centri za obradu otpada: „Livade“ Podgorica i „Možura“ Bar. Naime, u sklopu ovih regionalnih centara se nalaze sanitarne deponije na kojima se vrši odstranjivanje komunalnog otpada, na kojima odlažu komunalni otpad sakupljen u opštinama Podgorica, Danilovgrad i Cetinje (na „Livadama“), Bar, Ulcinj, Kotor, Tivat i Budva (na „Možuri“). Ostale opštine su u obavezi da organizuju privremeno skladištenje otpada na osnovu člana 78 stav 4, od kojih su saglasnosti od MORiT-a na Odluku o načinu privremenog skladištenja komunalnog otpada i uslovima zaštite životne sredine i zdravlja ljudi dobile sljedeće opštine: Herceg Novi, Plav, Mojkovac, Pljevlja i Berane.

U Crnoj Gori je registrovano oko 50 nesanitarnih odlagališta na kojima je odloženo više od 1000m³ otpada. Identifikovane mjere za sanaciju i zatvaranje su orijentisane da se smanji i spriječi ekološki rizik od nekontrolisanog odlaganja otpada na trenutnim lokacijama u cilju zaštite zdravlja ljudi, smanjenja uticaja na životnu sredinu, zaštite vode za piće i povećanja higijenskih standarda. U skladu sa Nacionalnim planom upravljanja otpadom, predviđeno je da je za sanaciju istih potrebna izrada odgovarajuće tehničke dokumentacije.

Za potrebe izrade ove informacije, lokalne samouprave su priložile sljedeće informacije:

Opština Andrijevica:

Aktivno se radilo na uklanjanju nelegalnih odlagališta.

Opština Bar:

U opštini Bar ne postoje nelegalne deponije gdje se sistematski odlaže otpad. Postoje periodična mjesta gdje par domaćinstava odlažu otpad i gdje se odlaže građevinski otpad i ona se svakodnevno saniraju.

U opštini Bar je izgrađena regionalna sanitarna deponija Možura za opštine Bar i Ulcinj. Deponija je zvanično otvorena u julu 2012.godine. Pozitivno je da su se korišćenju usluga ovog infrastrukturnog objekta priključile i opštine Budva, Kotor i Tivat. U aprilu 2013.godine

Agencija za zaštitu životne sredine je regionalnoj sanitarnoj deponiji Mozura izdala integrisanu dozvolu za rad, tzv IPPC dozvolu.

Opština Berane:

Što se tiče aktivnosti na smanjenju broja nelegalnih deponija, formirana je komisija koja je popisala nelegalna odlagališta, pri čemu će JP Komunalno u narednom periodu sanirati odlagališta sa količinama od 1 do 70 m³.

Opština Bijelo Polje:

U toku je procedura za dobijanje građevinske dozvole za izgradnju Regionalnog centra za obradu komunalnog otpada za opštine Bijelo Polje, Mojkovac i Kolašin.

Opština Budva:

Opština Budva koristi regionalnu sanitarnu deponiju „Možura“. U izvještajnom periodu, vršene su redovne kontrole od strane nadležne komunalne policije, i preduzimane mjere i radnje u cilju suzbijanja nelegalnog odlaganja otpada.

Prijestonica Cetinje:

Sistemi za selektivno prikupljanje otpada i reciklažu nijesu uspostavljeni. Nesanitarno odlagalište „Vrtijeljka“ je u upotrebi više od 30 godina. Za područje Glavnog grada Podgorica, Prijestonice Cetinje i opštine Danilovgrad, izgrađen je regionalni centar za upravljanje otpadom u Glavnom gradu Podgorica, međutim zbog neadekvatnih vozila i opreme koje posjeduje, JKP Cetinje je bilo prinuđeno da odlaganje otpada vrši na lokaciji „Vrtijeljka“.

PROCON je u saradnji sa konsultantom „COWI“, pripremio:

- Projektni zadatak za Analizu načina sakupljanja, transporta i obrade otpada iz Prijestonice Cetinje i priprema Idejnog rješenja i tenderske dokumentacije za sanaciju nesanitarnog odlagališta „Vrtijeljka“ u Prijestonici Cetinje, na koji je dobijena saglasnost od EIB-a i EC u II kvartalu 2012. godine.
- Nacrt analize načina sakupljanja, transporta i obrade otpada iz Prijestonice Cetinje u III kvartalu 2012. god. Nakon upodobljavanja komentara datih od strane Prijestonice Cetinje, MORIT-a i PROCON-a, Analiza je usvojena u IV kvartalu 2012.god.
- *Analizu postojeće situacije nesanitarnog odlagališta „Vrteljka“* u I kvartalu 2013, kao i nacrt Idejnog rješenja za sanaciju Vrtijeljke u II kvartalu 2013.god.

U toku je izrada Studije o reciklaži za Prijestonicu Cetinje od strane konsultanta „COWI“.

Nakon usvajanja Idejnog rješenja, PROCON će u saradnji sa konsultantom pristupiti izradi tenderske dokumentacije za izbor projektanta i izvođenje radova na sanaciji nesanitarnog odlagališta „Vrteljka“ i tenderske dokumentacije za nadzor nad radovima.

Opština Danilovgrad:

Uklonjeno je oko 50 nelegalnih odlagališta od strane JP „Komunalno“ Danilovgrad. JP „Komunalno“ Danilovgrad sakupljeni otpad sa teritorije opštine Danilovgrad odlaže na

osnovu ugovora na deponiji „Livade“ u Podgorici koja je definisana Master planom kao regionalna deponija za Podgoricu, Cetinje i Danilovgrad.

Opština Herceg Novi:

Do izgradnje uređene sanitarne deponije Duboki do, Skupština Opštine Herceg Novi na sjednici održanoj 14.09.2012.godine, usvojila je Odluku o određivanju lokacije za privremeno skladištenje komunalnog otpada u opštini Herceg Novi, kojom je određena lokacija za privremeno odlaganje otpada na dosadašnjoj lokaciji smetlišta Dugunja-Tisove grede.

Opština Kolašin:

Aktivno se radilo na uklanjanju nelegalnih odlagališta.

Opština Kotor:

Trenutno se na osnovu sklopljenog ugovora koriste usluge sanitarne deponije „Možura“. Od strane Komunalne policije, vrši se smanjivanje broja nelegalnih deponija.

Opština Mojkovac:

Dobijena je saglasnost i donešena Odluka o načinu privremenog skladištenja komunalnog otpada i uslovima zaštite životne sredine i zdravlja ljudi prilikom privremenog skladištenja, shodno članu 78 Zakona o upravljanju otpadom.

Opština Nikšić:

Nijesu sprovedene predviđene aktivnosti.

Opština Plav:

Aktivno se radilo na uklanjanju nelegalnih odlagališta.

Opština Plužine:

U toku je revizija projektne dokumentacije za izgradnju Regionalne sanitarne deponije u Nikšiću, od strane ovlašćene agencije.

Opština Pljevlja:

Skupština Opštine Pljevlja je u 2012.godini, usvojila Odluku o određivanju lokacije za privremeno skladištenje komunalnog otpada za teritoriju opštine Pljevlja. Takođe, shodno članu 78 Zakona o upravljanju otpadom („Sl. list CG“, br. 64/11), SO Pljevlja je u julu 2013.godine, usvojila Odluku o načinu privremenog skladištenja komunalnog otpada, zaštititi životne sredine i zdravlja ljudi.

Glavni grad Podgorica:

Glavni grad Podgorica ima izgrađenu sanitarnu deponiju „Livade“ koja je počela sa radom 2006. godine. Deponija je izgrađena u skladu sa evropskim standardima koji definišu oblast upravljanja otpadom.

U martu 2013. godine, Agencija za zaštitu životne sredine izdala je Deponiji „Livade“ integrisanu dozvolu za rad (tzv. IPPC dozvolu), koju je bilo potrebno pribaviti shodno Programu usklađivanja pojedinih privrednih grana sa Zakonom o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine. Istovremeno, ovo je prva IPPC dozvola koja je izdata u Crnoj Gori.

Opština Rožaje:

Donijeta je Odluka kojom je definisana privremena lokacija, uslovi i način odlaganja komunalnog otpada u mjestu zvanom Besnik (6km od Rožaja). Ista je ograđena.

Opština Šavnik:

U izvještajnom periodu aktivno se radilo na smanjenju broja i raščišćavanju terena pod nelegalnim deponijama.

Opština Tivat:

Planskim dokumentima Opštine Tivat nije predviđena lokacija za izgradnju sanitarne deponije. Opština Tivat je opredijeljena za regionalno rješavanje pitanja deponovanja otpada. Od decembra 2012.godine, otpad se odvozi na deponiju Možura u Baru.

Opština Ulcinj:

U izvještajnom periodu, bilo je manjih odlagališta u zaleđu Velike plaže. Obavljeni su razgovori na relaciji Opština Ulcinj-Morsko dobro-JKP, kako bi se riješio taj problem.

Opština Žabljak:

Urađen je Nacrt Odluke o načinu privremenog skladištenja komunalnog otpada i uslovima zaštite životne sredine i zdravlja ljudi.

Programom uređenja prostora za 2013.godinu, predviđeno je uređenje postojeće deponije (ograđivanje, nabavka vage i uređenje pristupnog puta.

Mjera 4: Postupno riješiti problem konačnog tretmana industrijskog opasnog otpada

Kao nosioci ove mjere, određeni su Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Agencija za zaštitu životne sredine.

Vlada Crne Gore, preko Ministarstva održivog razvoja i turizma, u saradnji sa Svjetskom bankom realizuje projekat “**Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje**“ („Industrial Waste Management and Cleanup Project“). Agencija za zaštitu životne sredine je određena kao implementaciono tijelo projekta. Ugovor o kreditnom aranžmanu u iznosu od \$1.000.000

za realizaciju Pripremne faze Projekta potpisan je 23. III 2011 godine između Vlade Crne Gore i Svjetske banke. Ova faza je završena i u okviru nje su realizovani sljedeći projektni zadaci:

1) Izbor opcija za sanaciju lokacija, i to:

- 1) Kombinat Aluminijskog Podgorica (dva basena crvenog mulja i deponija čvrstog otpada),
- 2) Jadransko brodogradilište Bijela (grit),
- 3) Termoelektrana Pljevlja (deponija pepela i šljake Maljevac) i
- 4) Flotaciono jalovište Gradac.

U cilju izrade Studije izvodljivosti sa opcijama za sanaciju odabranih lokacija (uključujući pregled troškova i način sanacije) potpisan je Ugovor sa konzorcijumom CDM Njemačka i Hidroinženjering Slovenija (4. XI 2011.). Upravni odbor projekta je analizirao i razmatrao alternative sanacije predložene u dostavljenim izvještajima i izabrao opcije za sanaciju lokacija.

2) Rješavanje problema odlaganja opasnog industrijskog otpada (Izbor lokacije za nacionalnu deponiju opasnog industrijskog otpada)

Ugovor je potpisan 4. XI 2011. sa Joint venture ECOREM – Belgija i Hidroplan –Hrvatska i podrazumijevao je izradu Studije za izbor lokacije za nacionalno postrojenje za opasan otpad.

Vlada Crne Gore je posvećena potrebi rješavanja problema odlaganja industrijskog opasnog otpada u Crnoj Gori, ozbiljno razmatrajući ponuđena tehnička rješenja iz Studija (Istraživanje terena i pripremna studija za remedijaciju industrijskih deponija u Crnoj Gori, Izbor lokacije i pripremna studija za izgradnju nacionalnog objekta za odlaganje opasnog otpada u Crnoj Gori, Procjena uticaja na životnu sredinu), koje su pripremljene kao dio projektnog zadatka. S tim u vezi, Vlada će u naknadnim i dodatnim komunikacijama i konsultacijama sa Svjetskom bankom, a vodeći računa o budućim razvojnim planovima industrijskih postrojenja, doći do optimalnog rješenja.

3) Izrada procjene uticaja na životnu sredinu

Ugovor je potpisan 18. I 2012. godine sa kompanijom COWI iz Danske, čiji je zadatak izrada Studije procjene uticaja na životnu sredinu, Studije očuvanja kontaminiranih industrijskih područja i remedijacije, kao i Studije upravljanja opasnim otpadom i deponijama. U sklopu ove komponente, konsultant je organizovao i dvije runde javnih rasprava.

Na osnovu predloga Upravnog odbora projekta, Vlada Crne Gore je na sjednici od 24. I 2013. godine, usvojila **Informaciju o projektu „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“ sa prijedlogom opcija za sanaciju lokacija i izgradnju nacionalnog postrojenja za opasan otpad**, i odlučila da podrži realizaciju Projekta, konstatujući da je uspješno završena njegova pripremna faza. Takođe, Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 14. II 2013. godine, donijela **Odluku o zaduživanju i davanju garancija Crne Gore za 2013. godinu**, u okviru koje je, za projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“, predviđeno zaduženje Crne Gore kod Svjetske banke u iznosu od 50 miliona eura. Ministarstvo održivog razvoja i turizma je 15. II 2013. uputilo zvanično pismo Svjetskoj banci u kojem je saopšteno opredijeljenje Vlade Crne Gore da se uđe u realizaciju projekta.

Na osnovu rezultata Pripreme faze projekta, odnosno odabranih opcija za sanaciju lokacija sa deponijama opasnog industrijskog otpada i rješavanje problema odlaganja opasnog industrijskog otpada, Bord Direktora Svjetske banke će do kraja 2013. godine odlučiti o odobrenju kredita Vladi Crne Gore u iznosu od 60.000.000 \$, koji je potreban za fazu realizacije Projekta, odnosno sanaciju lokacija na kojima se nalazi industrijski opasan otpad, kao i rješavanje problema odlaganja opasnog industrijskog otpada.

Mjera 5: Potrebno je da lokalne samouprave, koje to do sada nijesu uradile, pripreme lokalne planove upravljanja otpadom kojim bi planirane aktivnosti uskladile sa Državnim planom i definisale izvore finansiranja i dinamiku realizacije.

Opšti cilj Lokalnog plana upravljanja otpadom je doprinos održivom razvoju opštine, razvojem sistema za upravljanje otpadom kojim bi se kontrolisala proizvodnja otpada, smanjio uticaj otpada na životnu sredinu, omogućilo pravilno odlaganje otpada. Nosioci mjere su lokalne samouprave, a rok realizacije je 2014. godina.

Opština Andrijevica

Opština Andrijevica ima lokalni plan upravljanja otpadom.

Opština Bar:

Opština Bar ima usvojen Plan upravljanja otpadom za period 2010-2013.godina

Opština Berane:

Opština Berane je formirala tim koji u saradnji sa Španskom firmom „EPTISA“ radi na izradi lokalnog plana upravljanja otpadom. Opština Berane ima važeći plan upravljanja otpadom do 2014. godine.

Opština Bijelo Polje:

U toku je izrada novog Lokalnog Plana upravljanja otpadom koji mora biti u saglasnosti sa Državnim planom upravljanja otpadom.

Opština Budva:

Opština Budva nema lokalni plan upravljanja otpadom.

Prijestonica Cetinje:

U toku je prikupljanje podataka i unos u bazu podataka za izradu Lokalnog plana upravljanja otpadom.

Opština Danilovgrad:

Opština Danilovgrad je 2010. godine, usvojila Plan upravljanja otpadom za period 2010. – 2014. godina. Većina aktivnosti koje se bave problematikom upravljanja otpadom za dosadašnji period su sprovedene u skladu sa ovim planom. Formirana je lokalna radna grupa

koja trenutno radi na izradi Nacrta lokalnog plana upravljanja otpadom, koji će biti usvojen po donošenju Državnog plana upravljanja otpadom.

Opština Herceg Novi:

Opština Herceg Novi dobila je saglasnost Ministarstva turizma i zaštite životne sredine na Plan upravljanja otpadom za Opštinu Herceg-Novi 2009-2013 (Sl, list Crne Gore, Op. Prop.16/2009). Navedena saglasnost data je rješenjem br.01-36/2 od 21.01.2009.god.

Opština Kolašin:

Lokalni plan upravljanja otpadom 2013.-2018. godina, će se izraditi nakon usvajanja Državnog plana upravljanja otpadom za isti period.

Opština Kotor:

Odlukom Skupštine opštine Kotor („Službeni list Crne Gore-opštinski propisi, broj 26/10) od 28.07.2010.godine, donešen je Lokalni plan upravljanja otpadom za period 2010-2014.

Sredinom juna 2013.godine, formirana je regionalna radna grupa u kojoj učestvuju opštine Tivat, Ulcinj i Kotor, koje rade na novim Lokalnim planovima upravljanja otpadom koji će biti u potpunosti usaglašeni sa Državnim planom.

Opština Mojkovac:

U toku je prikupljanje podataka za izradu Lokalnog plana upravljanja otpadom

Opština Nikšić:

Urađen je lokalni Plan upravljanja otpadom za period 2009.-2013., i započete su aktivnosti na izradi novog lokalnog Plana.

Opština Plav

Plan upravljanja otpadom je usvojen i važi do 2016. godine.

Opština Plužine:

Plan upravljanja otpadom Opštine Plužine za period 2010. do 2014. godine je blagovremeno usvojen na lokalnoj Skupštini i obezbijedena je Saglasnost broj 08 – 4267/4 od 02. decembra 2010. godine, od strane Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine.

Takođe, u toku su aktivnosti na izradi novog planskog dokumenta. Aktivnosti su započete u aprilu mjesecu tekuće godine.

Opština Pljevlja:

Skupština Opštine Pljevlja je u 2010.godini donijela Plan upravljanja otpadom u opštini Pljevlja za period 2010-2014. godine.

Glavni grad Podgorica:

Glavni grad Podgorica, shodno zakonskoj obavezi, donio je Plan upravljanja otpadom za period 2008-2012. godina. Lokalni plan upravljanja otpadom na period na koji bude donijet Državni plan upravljanja otpadom, donijeće se u roku od 6 mjeseci od donošenja Državnog Plana upravljanja otpadom.

Opština Rožaje

U pripremi je petogodišnji plan upravljanja otpadom za period 2014. -2019. godina.

Opština Šavnik:

U toku je izrada Plana upravljanja otpadom, kojim će se planirane aktivnosti uskladiti sa Državnim planom i definisati izvori finansiranja i dinamika realizacije.

Opština Tivat:

Opština Tivat je izradila i usvojila Lokalni plan upravljanja otpadom za period 2009-2013. godina („Sl.list Crne Gore-Opštinski propisi“, br. 26/09). U toku je izrada novog Lokalnog plana upravljanja otpadom u okviru projekta „Priprema i implementacija državnog i lokalnih planova upravljanja otpadom“, koji finansira Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori, a realizuje ga španska kompanija EptisaServicios de Ingenieria S.L., a Opština Tivat je izabrana za domaćina i centar planiranih aktivnosti u okviru Regionalne radne grupe.

Opština Ulcinj:

U toku je izrada Lokalnog plana upravljanja otpadom za period 2013-2018, gdje bi planirane aktivnosti bile usklađene sa Državnim planom upravljanja otpadom, definisani izvori finansiranja i dinamika realizacije.

Opština Žabljak:

Opština Žabljak ima usvojen Plan upravljanja otpadom za period 2010.-2014.godina.

Mjera 6: Ubrzati aktivnosti na izgradnji regionalnih centara za obradu otpada

Kao nosioci ove mjere određene su lokalne samouprave, Ministarstvo održivog razvoja i turizma i PROCON, a rok realizacije je 2012-2020. godina.

U novembru 2009. godine, Vlada Crne Gore i Evropska investiciona banka su potpisali finansijski ugovor u iznosu od 27 miliona EUR za projekat „Upravljanje čvrstim otpadom u Crnoj Gori“.

Cilj projekta “Upravljanje čvrstim otpadom” je razvoj integrisanog i održivog upravljanja čvrstim otpadom, u skladu sa standardima Evropske Unije, uključujući izgradnju novih sanitarnih deponija i postrojenja za reciklažu i kompostiranje u Crnoj Gori, sanaciju nesanitarnih odlagališta itd.

U skladu sa planom izvještavanja koji je definisan prilogom A2 Finansijskog ugovora za gore pomenuti projekat, potpisanog između države Crne Gore i Evropske investicione banke,

PROCON je 06.marta 2013. godine dostavio Ministarstvu održivog razvoja i turizma i EIB konačan III Izvještaj o napretku Finansijskog ugovora “ Čvrsti otpad u Crnoj Gori ”.

Obzirom da je period realizacije finansijskog ugovora „Upravljanje čvrstim otpadom u Crnoj Gori“ istekao u januaru 2013.god., Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo finansija i PROCON su u junu 2013.god. pokrenuli administrativno pravnu proceduru prema EIB za produženje roka ugovora, usljed čega je došlo do izmjena u Anexsu A1, koje se odnose na tehnički opis projekata koji je planirano da se finansiraju iz navedenog kredita.

✚ Regionalni centar za upravljanje otpadom Nikšić/Plužine/Šavnik

Prema Strateškom master planu upravljanja otpadom usvojenom 2005.godine, za područje opština Nikšić, Plužine i Šavnik predviđena je izgradnja regionalnog centra za upravljanje otpadom u opštini Nikšić, kao i izgradnja transfer stanica u opštinama Šavnik i Plužine. Izgradnja regionalnog centra u okviru kog je planirana izgradnja reciklažnog centra, predviđena je na lokaciji „Budoš“.

Status projekta:

I Prostorno planska dokumentacija:

Za potrebe izgradnje regionalnog centra za upravljanje otpadom usvojene su izmjene i dopune Prostornog plana opštine Nikšić, kojima je izgradnja istog predviđena na lokaciji „Budoš“.

Za potrebe izgradnje transfer stanica u opštinama Šavnik i Plužine prostorno-planska dokumentacija (Lokalna studija lokacije) će biti usvojena nakon izrade Studija izbora lokacija.

II Imovinsko-pravni odnosi:

Zemljište na lokaciji „Budoš“, koja je predviđena za izgradnju regionalnog centra za upravljanje otpadom, je u privatnom vlasništvu. Uprava za nekretnine PJ Nikšić donijela je odluku o eksproprijaciji zemljišta, međutim vlasnici parcela na kojima je planirana izgradnja regionalnog centra za upravljanje otpadom podnijeli su žalbu upravnom sudu na donesenu odluku, i sudski proces je u toku. Uprava za nekretnine PJ Nikšić je izdala rješenjem o eksproprijaciji pristupnog puta deponije u maju 2012.god.

Nijesu definisane lokacije za izgradnju transfer stanica. Iste će biti utvrđene tokom izrade odgovarajuće tehničke i planske dokumentacije, nakon čega će se, eventualno, pristupiti rješavanju imovinsko-pravnih odnosa.

III Tehnička dokumentacija:

Studija izvodljivosti izgradnje deponije čvrstog otpada u Nikšiću izrađena je 2008.god., od strane španske konultantske kompanije „Eptisa“.

Za izradu Glavnog projekta u 2009.god. angažovan je „IK Konsalting i projektovanje“ iz Srbije, od strane Direkcije za javne radove. Revizija Glavnog projekta sprovodi se od strane revidenta JU „Institut za razvoj i istraživanje u oblasti zaštite na radu“-Podgorica. Do sada Nacrt Glavnog projekata je šest puta revidovan i nije dobio saglasnost revizone komisije. U vezi sa nastalim problemom vezano za dobijanje saglasnosti na Glavni projekat, Direkcija javnih radova angažovala je firmu „Hydro Gis“ kao treću stranu u ulozi „superrevizije“.

„Hydro Gis“ je formirao komisiju koja se sastoji od tri člana i uvidom u nacrt Glavnog projekta i Izvještaje revizone komisije pripremio je Izvještaj o Glavnom projektu Regionalne

deponije u Nikšiću, 09.01.2013. god. U istom su date smjernice i prijedlozi projektantu za finalizovanje dokumenta, u skladu sa kojim projektant mora da postupa.

Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu pripremljen je 2009. godine od strane španske konsultantske kompanije "Eptisa". Iste godine pribavljena je saglasnost od strane Ministarstva turizma i zaštite životne sredine na izrađeni EIA.

Napomena: Zbog izmjena u Glavnom projektu moralo se pristupiti izradi novog EIA koja je u toku, iz sredstava tehničke podrške za implementaciju projekta „Upravljanje čvrstim otpadom u Crnoj Gori” koja su obezbijedena iz fonda WBIF 2010. Izradi novog EIA se pristupilo u junu 2011.god. Nacrt EIA je urađen u septembru 2012.god. Opština Nikšić pokrenula je proceduru pribavljanja saglasnosti na EIA.

U saradnji sa MORIT, PROCON je finalizovao Studiju o modelima upravljanja i opcije pokrivanja troškova za buduću izgradnju i rad regionalnih deponija u Crnoj Gori (Studija slučaja za Nikšić) u saradnji sa međunarodnim konsultantom, u I kvartalu 2013.god.;

Regionalni centar za upravljanje otpadom Pljevlja/ Žabljak

Prema Strateškom master planu upravljanja otpadom usvojenom 2005. god, za područje opština Pljevlja i Žabljak predviđena je izgradnja regionalnog centra za upravljanje otpadom u opštini Pljevlja, kao i izgradnja transfer stanica u opštini Žabljak. Izgradnja regionalnog centra u okviru kog je planirana izgradnja reciklažnog centra, predviđena je na lokaciji „Repetitor“ koji obuhvata površinu od 13,9 ha. Izgradnjom regionalnog centra u Pljevljima, rješava se problem odlaganja čvrstog otpada u pomenutim opštinama na 33god., što doprinosi poboljšanju stanja životne sredine i očuvanju javnog zdravlja.

Status projekta:

I Prostorno planska dokumentacija:

U junu 2009. godine, pripremljena je Studija za izbor lokacije za izgradnju regionalnog centra za upravljanje otpadom za opštine Pljevlja i Žabljak.

Usvojen je prostorno planski dokument opštine Pljevlja, kojim se definiše izgradnja regionalnog centra za upravljanje otpadom na odabranoj lokaciji „Repetitor” u aprilu 2011. god.

Urbanističko tehnički uslovi za izgradnju regionalnog centra za upravljanje otpadom u opštini Pljevlja izdati su u martu 2011.god.

II Imovinsko-pravni odnosi:

Zemljište na kojem će se graditi regionalni centar za upravljanje otpadom je u opštinskom vlasništvu.

III Tehnička dokumentacija:

Nacrt EIA je pripremljen u III kvartalu 2012. god. dok je treći nacrt Studije izvodljivosti izrađen u aprilu 2013.god. Ove aktivnosti se finansiraju iz sredstava tehničke podrške za implementaciju projekta „Upravljanje čvrstim otpadom u Crnoj Gori” koja su obezbijedena iz EU fonda WBIF 2010.

Za obrađivača Glavnog projekta ugovoren je „Kirilo Savić”, Beograd.

Izgradnja reciklažnog centra u opštini Bar

Na teritoriji opština Bar i Ulcinj se godišnje proizvede oko 23.051 t otpada. Postojeći sistem upravljanja otpadom, kada su u pitanju reciklažne aktivnosti je nedovoljno razvijen i nesistematičan, ne postoje pouzdane analize koje se odnose na sastav otpada, naročito one koje se odnose na potencijal materijala koji se može reciklirati. Prema Strateškom master planu upravljanja otpadom, usvojenom 2005. godine, za područje pomenutih opština predviđena je izgradnja regionalne deponije za odlaganje čvrstog otpada, kao i izgradnja reciklažnog centra. Izgradnjom reciklažnog centra u Baru smanjiće se količine deponovanog otpada sakupljenog sa prostora opština Bar i Ulcinj, što doprinosi produžetku vijeka trajanja deponije, kao i poboljšanju stanja životne sredine i očuvanju javnog zdravlja. U sklopu Studije izvodljivosti izgradnje regionalne deponije u opštini Bar obuhvaćena je i izgradnja reciklažnog centra na lokaciji „Možura“, međutim, EIB nije zainteresovana za finansiranje reciklažnog centra na pomenutoj lokaciji. Neophodno je izraditi potrebnu prostornu i tehničku dokumentaciju za realizaciju projekta.

Status projekta:

I Prostorno planska dokumentacija:

Nije usvojena prostorno planska dokumentacija. Predstoji izrada Studija izbora lokacije, a nakon toga izrada Lokalne studije lokacije.

II Imovinsko-pravni odnosi:

Nije definisana lokacija za izgradnju reciklažnog centra. Ista će biti utvrđena tokom izrade odgovarajuće tehničke i planske dokumentacije, nakon čega će se, eventualno, pristupiti rješavanju imovinsko-pravnih odnosa.

U saradnji sa MORiT, PROCON je pripremio aplikaciju za grant tehničke podrške za izradu tehničke dokumentacije u okviru sporazuma o međunarodnoj saradnji između Kraljevine Norveške i države Crne Gore, I kvartal 2013.god

III Predstojeće aktivnosti na projektu:

- izrada Studije izbora lokacije;
- izrada Studije izvodljivosti;
- izrada Lokalne studije lokacije;
- idejno rješenje biće sadržano u Studiji izvodljivosti;
- idejni projekat nije potrebno izrađivati;
- izrada Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu;
- izrada tenderske dokumentacije za izbor projektanta i izvođača radova;
- sprovođenje tenderske procedure za izbor projektanta i izvođača radova;
- izvodjenje radova.

6. Biodiverzitet

Mjera 1: Pokrenuti inicijativu i postupak stavljanja pod zaštitu (rezervat prirode) najočuvanijeg dijela Ade Bojane

Mjeru je neophodno realizovati u periodu 2013-2014.godina, a kao nosioci su određeni Agencija za zaštitu životne sredine, Opština Ulcinj, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

U izvještajnom periodu nije bilo aktivnosti na realizaciji ove mjere.

Mjera 2: Uspostavljanje kanalizacione mreže na području Ade Bojane

Mjeru je neophodno realizovati u periodu 2013-2014.godina, a za nosioca je određena opština Ulcinj.

Zbog poteškoća vezanih za ekspropriaciju zemljišta, izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, a time i uređenja kanalizacione mreže je prolongirana za 2014. Za ovaj projekat postoji Studija izvodljivosti.

Mjera 3: Sprovesti reviziju statusa zaštite Ratca sa Žutokrlicom

Rok za realizaciju mjere je 2013. godina, a kao nosioci su određeni Agencija za zaštitu životne sredine i Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom.

Tokom 2011. godine JP "Morsko Dobro" izradilo je Studije zaštite zaštićenih područja za 6 lokacija u zoni morskog dobra (Ratac sa Žukotrlicom, plaže Sutomore, Petrovac, Jaz, Slovenska i Bečićka plaža), angažovanjem Zavoda za zaštitu prirode putem javnog tendera. Studije su dostavljene organima lokalnih uprava Bar i Budva na dalje postupanje i donošenje Odluke o proglašavanju odnosno prekategoriizaciji zaštićenih područja i imenovanje upravljača shodno članu 55 Zakona o zaštiti prirode („Službeni list Crne Gore”, br. 51/08).

Mjera 4: Zaštititi od dalje sječe i antropogenog uticaja još uvijek očuvana područja pod makijom na Jazu

Rok za početak realizacije mjere je 2013. godina, nakon čega se predviđa kontinuirano sprovođenje mjere. Kao glavni nosioci mjere određeni su Agencija za zaštitu životne sredine, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Opština Budva i Uprava za inspeksijske poslove.

U cilju očuvanja područja pod makijom na Jazu redovno i na osnovu dojava prati se stanje u području, kako po pitanju antropogenog uticaja tako i po pitanju požara. U ovom periodu nije bilo bespravni sječa niti požara u područja pod makijom na Jazu.

Takođe, sugerisano je Upravi za šume Crne Gore da u okviru svojih nadležnosti preduzme preventivne mjere na zaštiti od požara. Biće pojačan inspekcijski nadzor u periodu koji slijedi.

Mjera 5: Onemogućiti dalje krčenje kestenove šume u Kotorsko risanskom zalivu

Kao nosioci mjere, određeni su opština Kotor i Uprava za inspekcijske poslove, a aktivnosti na realizaciji mjere je potrebno sprovoditi kontinuirano.

U cilju zaštite i očuvanja šuma pitomog kestena iznad Kostanjice, PPO Kotor je predviđeno uspostavljanje posebnog rezervata prirode sa definisanim granicama istog. U tom cilju opština Kotor predlaže pokretanje postupka u cilju proglašenja ovog područja kao takvog.

U ovom periodu nije bilo prijava o krčenju kestenove šume u Kotorsko Risanskom zalivu. U periodu koji slijedi pojačaće se inspekcijski nadzor u cilju očuvanja kestenovih šuma u ovom području.

Mjera 6: Odrediti upravljača područja Tivatskih solila i izraditi plan upravljanja koji će omogućiti identifikaciju mjera adekvatne zaštite ovog područja

Nadležno za realizaciju ove mjere je Ministarstvo održivog razvoja i turizma, a rok je 2013. godina.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode, koji se nalazi u skupštinskoj proceduri, definisan je upravljač za zaštićena prirodna dobra u zoni morskog dobra, u koja spadaju i Tivatska solila.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je 30. I 2013. godine prosljedilo Sekretarijatu Ramsar Konvencije popunjen Ramsarski informacini list (RIS) i propratno pismo, kao i ostale potrebne mape, u cilju nominacije Tivatskih solila za Ramsar područje, tj. močvarno područje od međunarodnog značaja. U procesu validacije kriterijuma, na zahtjev Sekretarijata, vršene su korekcije i dopune podataka. Sekretarijat Ramsar konvencije je 10. IV 2013. godine obavijestio ministarstvo da Tivatska solila zadovoljavaju kriterijume propisane Konvencijom, dok je Sertifikat o upisu na Ramsar listu, kao i pismo Sekretara Konvencije prosljedeno 7. V 2013. godine preko Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija.

Proglašenje Tivatskih solila Ramsar područjem je prva inicijativa nakon ratifikacije konvencije 1995. godine i upisivanja Skadarskog jezera na Listu međunarodno značajnih vlažnih područja.

Takođe, upisivanje Tivatskih solila na Ramsar listu povećava procenat teritorije Crne Gore pod međunarodnom zaštitom. Na taj način povećava se procenat područja prirode u Crnoj Gori sa značajnim i vrijednim biološkim diverzitetom koja zadovoljavaju kriterijume međunarodnih ugovora u kojima je Crna Gora Ugovorna strana.

Vlada Crne Gore je 27. VI 2013. usvojila Informaciju o upisu Tivatskih solila na Listu međunarodno važnih vlažnih staništa-Ramsar listu. U susret usvajanju novog Zakona, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je već intenziviralo komunikaciju sa Javnim preduzećem za upravljanje morskim dobrom, Agencijom za zaštitu životne sredine i UNDP-em, vezano za izradu Plana upravljanja.

Mjera 7: Sprovoditi intenzivniju kontrolu ribarskih aktivnosti na Skadarskom jezeru i intenzivniju kontrolu restorana i pijaca, u vrijeme lovnih zabrana kako bi se putem tržišta uticalo na smanjenje krivolovnih aktivnosti.

Aktivnosti na realizaciji ove mjere su u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Uprave za inspekcijske poslove i NP „Skadarsko jezero“, koji su dužni da neophodne aktivnosti sprovode kontinuirano.

JP Nacionalni Pakovi Crne Gore kao korisnik ribljeg fonda ima za obavezu izdavanje dozvola za obavljanje ribolova, kao i uspostavljanje ribočuvarske službe koja vrši kontrolu ribarskih aktivnosti na Skadarskom jezeru, uz pomoć jednog poljoprivrednog inspektora koji obavlja poslove inspekcije slatkovodnog ribarstva, a koji je u nadležnosti Uprave za inspekcijske poslove.

Mjera 8: Uraditi sanaciju deponija na rijeci Cijevni i time unaprijediti estetsku vrijednost predjela

Aktivnosti na realizaciji mjere se sprovode kontinuirano, od strane Glavnog grada.

Sanaciju deponija na rijeci Cijevni, u okviru svojih redovnih aktivnosti, obavlja JP „Čistoća“. Kanjon rijeke Cijevne, Lokalnim planom zaštite životne sredine Glavnog grada, prepoznat kao buduće zaštićeno prirodno dobro. U prethodnom periodu, preduzeti su određeni koraci u tom pravcu, a buduće aktivnosti po tom pitanju biće realizovane u skladu sa realnim mogućnostima, koje će usloviti i dinamiku datog postupka.

Mjera 9: Organizovati sistem zaštite od požara na rijeci Cijevni

Nadležna institucija za realizaciju ove mjere je Ministarstvo unutrašnjih poslova, a aktivnosti se sprovode kontinuirano.

Planom zaštite i spašavanja od požara za teritoriju Glavnog grada Podgorica, koji je urađen aprila 2010.godine, tretirano je područje rijeke Cijevne. Ovim planom su jasno definisane mjere zaštite od požara koje predstavljaju organizaciono-tehničke aktivnosti koje se, na osnovu vremena realizacije, mogu grupisati u preventivne, operativne i sanacione mjere zaštite, i koje se po potrebi adekvatno sprovode.

Tabela 1: Broj intervencija po vrstama za 2012.godinu

Požari	Ukupno	Jan.	Feb.	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Šume i parkovi	41	0	0	4	1	0	2	19	8	6	1	0	0
Sitno rasinje i trava	1518	39	2	111	5	13	156	436	551	178	24	1	2

Po informacijama iz službe Zaštite i spašavanja Podgorica, za period 2012.godine, bilo je više požara, dok su u periodu do jula 2013.godine bila 2 (dva) požara i to u području Kuće Rakića.

Mjera 10: Staviti pod odgovarajući režim zaštite rijeku Pivu

Nadležne institucije za sprovođenje mjere su Agencija za zaštitu životne sredine i Opština Plužine, a aktivnosti na realizaciji je potrebno sprovesti kontinuirano.

Izrađena je studija zaštite za područje potencijalnog Regionalnog parka „Piva“. Proces uspostavljanja Regionalnog parka trenutno je u fazi sprovođenja konsultativnog procesa Opštine Plužine i ostalih zainteresovanih strana uz podršku UNDP kancelarije iz Podgorice. Agencija za zaštitu životne sredine je aktivno uključena u praćenje procesa proglašenja i očekuje se da će do kraja 2013. godine Opština Plužine, kako je to predviđeno Zakonom o zaštiti prirode („Sl. list CG br. 51/08), proglasiti Regionalni park Piva.

Inace, kanjon rijeke Pive je Rješenjem Republičkog Zavoda za zaštitu prirode iz 1968. godine stavljen pod zaštitu kao spomenik prirode.

Mjera 11: Izvršiti plan valorizacije područja Durmitora u cilju razvoja turizma za obrazovne, kulturne i rekreativne svrhe na nivou koji omogućava zaštitu prirodnih uslova

Kao nosioci mjere određeni su opština Žabljak, Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore, NP „Durmitor“ i Ministarstvo održivog razvoja i turizma, a aktivnosti na realizaciji je potrebno sprovesti kontinuirano. Nadležne institucije su u izvještajnom periodu realizovale sljedeće aktivnosti:

Opština Žabljak:

Otvoren je Avanturistički park površine 3000 m² na Crnom jezeru kao rekreativna ponuda pri čemu su ispoštovani svi standardi zaštite životne sredine. Obnovljena je markacija na najfrekventnijim planinskim stazama. Postavljene su tri informativne table, dvije na Sedlu i jedna sa biciklističkom mapom na šetalištu od zgrade NP „Durmitor“ prema Crnom jezeru. Otvoren je novi Centar za posjetioce na Crnom jezeru. Naručena je sva potrebna oprema za adekvatno sprovođenje monitoringa biodiverziteta u okviru NP „Durmitor“.

Takođe, organizovana je tradicionalna 8-martovska izložba ručne radinosti u upravnoj zgradi NP „Durmitor“.

Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore i NP „Durmitor“:

U saradnji sa Planinarskim Savezom Crne Gore i Gorskom službom za spašavanje izvršeno je obezbjeđivanje kritičnih tačaka na planinarskim stazama u cilju njihove bezbjednosti za posjetioce. Takođe je u saradnji sa Planinarskim Savezom izvršeno čišćenje, opremanje i remarkacija dijela planinarskih staza na prostoru parka. Postavljena je sigurnosna sajla i obezbijeđeni uslovi za nesmetan obilazak kružne staze oko Crnog jezera koja u ovom parku ima edukativni karakter. Postavljen je mobilijar i znaci obavještenja duž cijelog prostora parka.

U saradnji sa opštinom Mojkovac za potrebe posjetilaca otvoren je i aktiviran donji tok rijeke Tare od Đavoljih laži do Drugog logora za kajake i čamce, što predstavlja novu turističku ponudu Nacionalnih parkova.

U okviru programa Privremenih objekata, a kao novina u turističkoj ponudi parka na lokaciji Đurđevića Tara (most), postavljena je lančanica koja premošćava rijeku Taru, što će omogućiti bavljenje ekstremnim sportom-zipp line.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma:

U saradnji sa Njemačkom organizacijom za međunarodnu saradnju-GIZ, postavljeno je sklonište za planinare i bicikliste u Opštini Žabljak, na udaljenosti od oko 5 km od Momčilovog grada. Ministarstvo finansija treba da dostavi mišljenje na predlog da se sklonište ustupi Planinarskom savezu Crne Gore, kao glavnom partneru u projektu, bez nadoknade, nakon čega će predlog biti dat Vladi na usvajanje.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma će, u skladu sa Ugovorom o poslovnoj saradnji za 2013. godinu sa Planinarskim savezom Crne Gore, raditi na uređenju kritičnih dionica i ugraditi sigurnosnu opremu na stazama u NP „Durmitor“.

Mjera 12: Intenzivnije sprovoditi akcije i inspekcijske kontrole usmjerene ka krivolovcima (ribolov) na području Durmitora

Kao nosioci mjere određene su NP „Durmitor“, Uprava za inspekcijske poslove i Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, a aktivnosti na realizaciji je potrebno sprovoditi kontinuirano. Nadležne institucije su u izvještajnom periodu realizovale sljedeće aktivnosti:

NP „Durmitor“:

U dijelu krivolova za ribolov nije bilo evidentiranih pojava bespravnih aktivnosti.

U dijelu koji se odnose na nezakoniti lov, od strane parka su podnesena 2 (dva) zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka zbog nedozvoljenog puštanja lovačkih pasa na lokalitetu Premćani.

Podnesena je 1 (jedna) krivična prijava Osnovnom Državnom Tužilaštvu-područnom odjeljenju u Pljevljima zbog krivičnog djela nezakonitog lova na prostoru parka.

Podnesen je 1 (jedan) zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog neovlašćenog branja pečurki na lokalitetu Jela-opština Žabljak.

Podnesena je jedna krivična prijava Osnovnom Državnom Tužilaštvu-područno odjeljenje Pljevlja za bespravnu sječu na lokalitetu Krlje u mjestu Premćani-opština Pljevlja.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja:

Izmjenom Naredbe o ribolovnim zabranama, ograničenjima i mjerama za zaštitu ribljeg fonda (“Službeni list Crne Gore”, br. 21/12), uvršteni su ribolovni zabrani za jezera Durmitorskog područja.

Mjera 13: Izraditi plan valorizacije rijeke Čehotine koja ima izuzetan potencijal za sportski ribolov

Rok za realizaciju mjere je 2013-2014.godina, a kao nosilac mjere određena je Opština Pljevlja.

Opština Pljevlja

Godine 2007. urađena je Ribarska osnova sliva rijeke Čehotine, kao planski dokument unapređenja, zaštite i racionalnog korišćenja ribljeg fonda i drugih važnih vodenih organizama. Skupština Opštine Pljevlja usvojila je Lokalni akcioni plan za biodiverzitet opštine Pljevlja LBAP-a u martu 2011.godine, u kojem je jedan od ciljeva bio i povećanje ribljeg fonda u rijeci Čehotini.

Za ostvarivanje cilja **Povećanje ribljeg fonda** sprovedene su sledeće aktivnosti :1. Regulacija korita rijeke Čehotine u završnoj fazi, 2. Izrada projektne dokumentacije za gradski kolektor u završnoj fazi, 3. urađen idejni projekat postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, 4. Ispitivanje kvaliteta voda Čehotine i Vezišnice - u okviru realizacije programa resornog Ministarstva, 5. Vršiti se povremeno poribljavanje rijeke i jezera sa potočnom pastrmkom. Uređenje ribarskih staza u reviru i uz Otilovičko jezero, 6. Idejni projekat za rješavanje problema otpadnih voda TE Pljevlja- izrada u toku, 7. Vezano za rješavanje problema otpadnih voda Rudnika uglja- izmješten cjevovod u kopu, urađen taložnik i produbljen vodosabirnik.

Mjera 14: Finalizovati studiju zaštite Komovi i uspostaviti funkcionalnu upravljačku strukturu

Rok za realizaciju mjere je 2013.godina, a kao nosioci su određeni Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Glavni grad, Opština Kolašin i Opština Andrijevića.

Glavni grad zajedno sa opštinama Andrijevića i Kolašin, realizuje aktivnosti na proglašenju dijela planinskog vijenca Komova zaštićenim prirodnim dobrom, kroz projekat međunarodne saradnje „Jačanje održivosti sistema zaštićenih područja u Crnoj Gori-Komponenta II, koji implementira UNDP kancelarija u Podgorici. U cilju izrade zakonom zahtjevana dokumentacije, intenzivirana je komunikacija Glavnog grada i pomenutih opština, koja u krajnjem treba da rezultira formulisanjem akta o proglašenju, koji će, shodno Zakonu usvojiti Skupštine Glavnog grada, opština Andrijevića i Kolašin.

Mjera 15: Spriječiti dalju eksploataciju šljunka iz rijeke Grnčar

Nadležna institucija za sprovođenje mjere je Uprava za inspekcijske poslove, a aktivnosti je potrebno sprovođiti kontinuirano.

U navedenom periodu, vršene su redovne inspekcijske kontrole eksploatacije materijala iz rijeke Grnčar.

Mjera 16: Proglasiti EMERALD mrežu kao ekološku mrežu na nacionalnom nivou

Kao nosioci ove mjere, određeni su Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore, a rok za realizaciju je 2013.godina.

U decembru 2011.godine, Sekretarijatu Bernske konvencije kandidovana su 32 područja iz Crne Gore kao potencijalna Emerald područja. U toku je procedura odobravanja od strane Stalnog komiteta Bernske Konvencije. Po odobrenju ovih lokaliteta od strane nadležnih tijela Bernske konvencije, pristupiće se proglašenju Emerald mreže kao ekološke mreže na nacionalnom nivou.

Do trenutka odobravanja Emerald područja (mreže), shodno obavezama preuzetih ratifikacijom Bernske konvencije, Crna Gora je u obavezi da štiti svoja potencijalno zaštićena područja (koja su istovremeno i potencijalna NATURA 2000 područja).

Do sada je urađen popis vrsta i tipova staništa po biografskim regionima. Urađena je Emerald baza podataka za predložena područja. Za sva odabrana područja urađena je mapa u GIS-u. Utvrđena je mreža potencijalnih Emerald zona u Crnoj Gori. Područja svih nacionalnih parkova su prepoznata kao potencijalna u okviru predložene Emerald mreže na nacionalnom nivou.

Mjera 17: Povećati nacionalno zaštićena prirodna dobra sa 9,047% na 10% teritorije.

Rok za realizaciju mjere je 2014.godina, a kao nosilac je određeno Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

U okviru UNDP projekta »Jačanje sistema održivosti zaštićenih područja«, čiji je cilj povećanje teritorije sa statusom zaštićenog prirodnog dobra i jačanje kapaciteta upravljanja, pripremljene su Studije zaštite za uspostavljanje regionalnih parkova »Komovi« i »Piva«.

Proces uspostavljanja Regionalnog parka Piva trenutno je u fazi sprovođenja konsultativnog procesa Opštine Plužine i ostalih zainteresovanih strana uz podršku UNDP kancelarije iz Podgorice. Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Agencija za zaštitu životne sredine su aktivno uključeni u praćenje procesa proglašenja i očekuje se da će u prvoj polovini 2014.godine Opština Plužine, donijeti Akt o osnivanju Regionalnog parka Piva.

Glavni grad zajedno sa opštinama Andrijevice i Kolašin, realizuje aktivnosti na proglašenju dijela planinskog vijenca Komova zaštićenim prirodnim dobrom. U cilju izrade zakonom zahtjevane dokumentacije, intenzivirana je komunikacija Glavnog grada i pomenutih opština, koja u krajnjem treba da rezultira formulisanjem akta o proglašenju, koji će, shodno Zakonu usvojiti Skupštine Glavnog grada, Andrijevice i Kolašina.

Proglašenjem ova dva Regionalna parka ostvariće se cilj 10% kopnene teritorije države pod zaštitom.

Mjera 18: Proglasiti prvo zaštićeno područje u moru, te nakon toga zaštititi najmanje 10% obalnog područja

Rok za realizaciju mjere je 2013. godina, a kao nosilac je određeno Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

U okviru bilateralne saradnje sa Ministarstvom životne sredine, kopna i mora Republike Italije, završen je projekat "Uspostavljanje zaštićenog područja u moru "Katič" i procjena morskih i obalskih ekosistema Crne Gore". Ovaj projekat će poslužiti kao osnova za uspostavljanje zaštićenih područja na ostalim lokacijama koje su prepoznate u Prostornom planu područja posebne namjene za morsko dobro. Konačno, na osnovu ishoda prethodne analize i u cilju uspostavljanja zajedničke strukture upravljanja za zaštićena područja u moru, u okviru postojećeg institucionalnog i zakonodavnog konteksta Crne Gore, urađena su tri scenarija za uspostavljanje mreže zaštićenih područja u moru, u Crnoj Gori: Scenario 1: Sva zaštićena područja u moru su nacionalni parkovi, Scenario 2: Lokalno upravljanje zaštićenim područjima u moru, i Scenario 3: Uspostavljanje hijerarhijskog sistema zaštićenih područja u moru.

Mjera 19: Utvrđivati metodologije za procjenu brojnosti populacija divljači angažovanjem stručnih organizacija i pojedinaca iz odgovarajućih stručnih oblasti (ornitolog, mamolog i dr)

Nadležne institucije za sprovođenje mjere su Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Agencija za zaštitu životne sredine, a aktivnosti je potrebno sprovoditi kontinuirano.

Pri kraju su aktivnosti na pripremi metodologije za monitoring divljači, za potrebe vođenja evidencije, ustanovljavanja bioloških pokazatelja usklađenosti divljači sa životnom sredinom i metodologije za ocjenjivanje štete od divljači i na divljači, u skladu sa Nacionalnom strategijom biodiverziteta i članom 51, stav 1, alineja 6, Zakona o divljači i lovstvu („Službeni list CG“, broj 52/08).

Nacrt metodologije će biti zvanično poslat svim relevantnim institucijama (Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Agencija za zaštitu životne sredine, Lovački savez Crne Gore, Uprava za inspeksijske poslove - inspekcija za šumarstvo i lovstvo, Uprava za šume, JP NP Crne Gore itd.), radi davanja mišljenja, komentara i sugestija, a u cilju poboljšanja teksta i definisanja konačnog dokumenta.

Mjera 20: Formirati banke gena biljnih i životinjskih vrsta koje su rijetke, zaštićene i kojima prijeti izumiranje

Kao glavni nosilac mjere, određeno je Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, a aktivnosti na realizaciji mjere je neophodno sprovoditi kontinuirano.

Nacionalna banka gena za domaće i divlje biljne i životinjske vrste koje su ugrožene, nije formirana. Kao rezultat projektnih aktivnosti koje je sprovodio Biotehnički institut, formiran je dio banke gena za domaće biljne i životinjske vrste. Aktivnosti na formiranju banke gena za divlje biljne i životinjske vrste nijesu sprovedene, ali postoji pravni osnov za njeno formiranje

u Pravilniku o bližim uslovima koje mora da ispunjava pravno ili fizičko lice za osnivanje banke gena, koji je na osnovu člana 26 stav 7 Zakona o zaštiti prirode („Službeni list CG“, broj 51/08), donijelo Ministarstvo uređenja prostora i zaštite životne sredine, uz prethodnu saglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

U izvještajnom periodu realizovane su odgajivačke premije (podsticaji) za farmere koji gaje i vlasnici su grla autohtonih rasa stoke koja su uključena u Program „in situ“ konzervacije tokom 2012. godine na osnovu Agrobudžeta 2012. (mjera 2.1.1 – Očuvanje genetičkih resursa u poljoprivredi).

Napravljen je plan realizacije podsticajnih mjera za „in situ“ konzervaciju za tekuću godinu i uvršten u Agrobudžet 2013.

U prvoj polovini godine uzeto je učešće ili su u skladu sa mogućnostima preuzete obaveze i aktivnosti proistekle kroz više međunarodnih i regionalnih inicijativa koje se odnose na očuvanje nekih od autohtonih rasa tipičnih za Region Balkanskog poluostrva ili šire.

Važnije Inicijative u koje je uključeno Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja:

- ERFIP inicijativa: **Valuation of Current Status of Busha cattle and develop a regional breeding program for their conservation and sustainable economic use**, za koju je radionica održana u maju mjesecu u Pogradecu u Albaniji;
- SAVE – FAO inicijativa: **Busha live** - determination of different types and strains of Busha Cattle in the Balkans - koja se realizuje od strane SAVE – švajcarske fondacije, kao dio FAO Strategije implementacije globalnog plana akcije za očuvanje ugrožene rase kao što je buša – autohtona rasa goveda. Prva radionica je održana u aprilu 2013.godine u Sarajevu, gdje je preuzeto niz obaveza i aktivnosti koje treba realizovati na lokalnim nivoima a koji se odnose na identifikaciju i fenotipsku karakterizaciju tipičnih, kao i sakupljanje genetičkog materijala radi genetičke karakterizacije istih koja bi se radila u Njemačkoj.

Centar za stočarstvo Biotehničkog fakulteta realizuje i jedan nacionalni projekat koji ima za cilj proučavanje i autohtonih rasa ovaca u cilju njihove što bolje valorizacije i održivog iskorišćavanja. Naziv projekta je: **Fenotipska i molekularno genetska karakterizacija nekih autohtonih rasa ovaca u Crnoj Gori**. Ovo je druga godina realizacije projekta, međutim zbog nedostatka finansija sve aktivnosti su usporene.

Mjera 21: Obezbijediti sredstva za izradu Crvenih lista i knjiga

Mjeru je neophodno realizovati u periodu 2013-2018. godina.

Shodno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodne, koji je u skupštinskoj proceduri, Crvene liste potrebno je donijeti u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, a do utvrđivanja lista primjenjivaće se Rješenje o stavljanju pod zaštitu pojedinih biljnih i životinjskih vrsta ("Službeni list RCG", br. 76/06).

Agencija za zaštitu životne sredine aplicirala je kod Ambasade Republike Norveške za projekat „Crvene liste“ flore i faune u Crnoj Gori, koje su preduslov za otpočinjanje aktivnosti

izrade Crvenih knjiga. Aplikacija je poslata u februaru 2013.g., a u maju je dobijena informacija da je odbijena, zbog velike konkurencije i drugih prioriteta norveške Ambasade. Aplikacija će se predložiti drugim potencijalno zainteresovanim donatorima.

Mjera 22: Preduzeti mjere u cilju podizanja svijesti službenika carinskih službi na graničnim prelazima o CITES konvenciji

Uprava carina je obavještavala svoje područne jedinice o ažuriranom spisku CITES vrsta, koje su predmet CITES Konvencije. Takođe, Uprava carina i Agencija za zaštitu životne sredine nijesu organizovale obuke za carinske službenike. Rok za realizaciju mjere je 2013. godina.

7. Buka

Mjera 1: Uključiti mjere zaštite od buke u fazu projektovanja građevinskih objekata, ugradnja akustične izolacije u stambenim objektima, postavljanje objekata tipa magacina, garaža i slično, između izvora i primaoca buke, izgradnja vertikalnih zaštitnih zidova duž saobraćajnica, horitkulturnim uređenjem pojasa duž saobraćajnica

Kako je saobraćajna buka najveći izvor buke u životnoj sredini u Crnoj Gori, proizilazi potreba za kontrolom nivoa buke i planiranja mjera za zaštitu populacije od njenog štetnog dejstva.

Kao nosioci mjere određeni su Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i lokalne samouprave, a aktivnosti je potrebno sprovesti kontinuirano. U izvještajnom periodu realizovane su sljedeće aktivnosti:

Ministarstvo održivog razvoja i turizma:

Formirana je radna grupa za izradu prijedloga Pravilnika o zvučnoj zaštiti zgrada na osnovu Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti proizvoda sa propisanim zahtjevima (Sl. list CG br. 14/09).

Internim programom rada Ministarstva rok za izradu predloga Pravilnika o zvučnoj zaštiti zgrada je IV kvartal tekuće godine.

Na osnovu Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini („Službeni list Crne Gore“, broj: 28/11) izrađeni su: Predlog pravilnika o buci koju emituje oprema na otvorenom i Predlog pravilnika o načinu izrade i sadržaju strateških karata buke. Oba pravilnika su poslata na davanje mišljenja, primjedbi i sugestija.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva:

Do sada na djelovima državnih puteva, koji su saglasno odredbama Zakona o putevima („Službeni list RCG“, broj 42/04) u nadležnosti Direkcije za saobraćaj, mjere nijesu preduzimate. Odredbama ovog Zakona predviđeno je da je upravljanje djelovima državnih puteva koji prolaze kroz naseljena mjesta u nadležnosti lokalne samouprave. Idejnim projektom dionice autoputa Smokovac-Uvač-Mateševo, predviđeno je da se kroz izradu Glavnog projekta autoputa projektuju mjere zaštite od buke kao i druge mjere koje se odnose na zaštitu životne sredine.

Shodno članu 6 Zakona o zaštiti od buke koji obavezuje lokalne samouprave da dostave Rješenja (Odluke) o uspostavljanju akustičnih zona na svojoj teritoriji zaključno sa julom 2013.godine, tu obavezu su izvršile sljedeće opštine: Glavni grad Podgorica, Opština Kotor, Opština Mojkovac, Opština Berane, Opština Bijelo Polje, Opština Pljevlja, Opština Bar, Opština Tivat, Opština Andrijevica, Opština Ulcinj, Prijestonica Cetinje, Opština Plav, Opština Herceg Novi i Opština Nikšić.

Pored navedenog, Glavni grad je u obavezi da najkasnije do 30.juna 2017.godine, izradi Stratešku kartu buke za aglomeraciju, odnosno da u roku od dvije godine nakon toga donese Akcioni plan.

U svim lokalnim samoupravama se prilikom izrade prostorno planske dokumentacije, a naročito izdavanja urbanističko-tehničkih uslova propisuju adekvatne mjere zaštite od buke. Takođe u postupku izrade izvjestaja o strateskoj procjeni uticaja na zivotnu sredinu i Elborata o procjeni uticaja na zivotnu sredinu utvrđuju se uslovi i mjere za sprjecavanje smanjenje i oklanjanje stetnih efekata buke u skladu sa zakonskom regulativom.

8. Radioaktivnost u životnoj sredini

Mjera 1: Ponoviti mjerenja koncentracije radona u boravišnim prostorijama na 5 od ukupno 20 lokacija na kojima je u toku 2011. godine uočeno prekoračenje interventnog nivoa

Na predlog Agencije za zaštitu životne sredine, Uprava za inspekcijske poslove je naložila ponovna mjerenja u Osnovnoj školi „Milan Vukotić“ u mjestu Srpska koja je, u toku zimskog raspusta, izvršilo DOO Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore. Nakon ponovnih, ljetnjih mjerenja (koja će se obaviti u toku ljetnjeg raspusta) informacija o koncentraciji ovog gasa će biti kompletna i tek tada se može razmatrati mogućnost remedijacije onih školskih prostorija za koje se bude smatralo da su ugrožene.

Mjera 2: Povećati broj i vrstu uzoraka građevinskog materijala na kome se vrše mjerenja koncentracije radionuklida

Broj uzoraka građevinskog materijala nije povećan zbog nedostatka sredstava koja su obezbijedena Agenciji za zaštitu životne sredine za monitoring radioaktivnosti u 2013.godini.

9. Tabela pregled mjera za koje je rok realizacije dospio i mjera za koje je predviđena kontinuirana realizacija

SEGMENT ŽIVOTNE SREDINE	PREDLOŽENA MJERA	NOSIOCI AKTIVNOSTI	ROK REALIZACIJE	STATUS
VAZDUH	Puštanje u rad nove elektrolučne peći koja ima ugrađen sistem za otprašivanje gasova u Željezari Nikšić i konekcija stare peći na novi sistem	Željezara Nikšić, Uprava za inspekcijske poslove	2013-2014. god.	Realizovano Tošćelik cjelokupnu proizvodnju tečnog čelika obavlja na novoj elektrolučnoj peći koja posjeduje sistem za otprašivanje, ali radi bez građevinske dozvole, ekološke saglasnosti i upotrebne dozvole. Stara elektrolučna peć UHP, ne radi. Ne namjerava se konekcija stare peći.
VODE	Spriječiti nekontrolisanu eksploataciju materijala iz rječnog korita	Uprava za inspekcijske poslove	kontinuirano	Realizovano U izvještajnom periodu, vršene su redovne inspekcijske kontrole eksploatacije materijala iz rječnih korita Morače, Cijevne, Gračanice, Lima, Grnčara, Ibra, Tare i sa obala Skadarskog jezera. Pored redovnih inspekcijskih kontrola privrednih društava koja posjeduju vodna akta (vodnu saglasnost izdatu od strane Uprave za vode) za eksploataciju šljunka i pijeska vršene su i dodatne kontrole u cilju identifikacije lica koja vrše nelegalnu eksploataciju rječnih nanosa iz navedenih vodotoka.
	Unaprijediti program monitoringa voda i	Uprava za vode,	kontinuirano	U toku je realizacija

	<p>uvesti određeni broj automatskih stanica za kontinuirano praćenje stanja kvaliteta voda</p>	<p>Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Agencija za zaštitu životne sredine i Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju</p>		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Na lokaciji Vranjina je postavljena automatska stanica za mjerenje svrsishodnih parametara kvaliteta vode Skadarskog jezera. ➤ Planira se da se automatska stanica za kvalitet voda postavi i na lokaciji Ckla na Skadarskom jezeru
	<p>Uspostaviti zakonom propisane zone sanitarne zaštite</p>	<p>lokalne samouprave</p>	<p>kontinuirano</p>	<p>U toku je realizacija</p> <p>Lokalne samouprave aktivno rade na uspostavljanu zona sanitarne zaštite.</p>
	<p>Implementirati HACCP u svim vodovodima</p>	<p>Opštinska vodovodna i kanalizaciona preduzeća</p>	<p>kontinuirano</p>	<p>U toku je realizacija</p> <p>U toku je implementacija HACCP-a u vodovodnim preduzećima u Kotoru, Baru, Nikšiću, Cetinju, Tivtu, Rožajama i Podgorici.</p>
<p>ZEMLJIŠTE</p>	<p>Formirati stručnu komisiju koja će utvrditi razloge prekoračenja organskih zagađivača na lokaciji dječjeg igrališta</p>	<p>Opština Tivat</p>	<p>2012-2013. god</p>	<p>U toku je realizacija</p> <p>Opština Tivat je pristupila bioremedijaciji zemljišta na dječjem igralištu, a izvođač je preduzeće „Biofor System“ doo iz Zemuna. U proteklom periodu izvršeno je</p>

	u Tivtu i potom donijeti mjere za remedijaciju ovog područja			šest tretmana zemljišta.
UPRAVLJANJE OTPADOM	Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom donijeti podzakonska akta	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	2013.godina	U toku je realizacija Svi podzakonski akti na osnovu Zakona o upravljanju otpadom biće donijeti do kraja 2013.godine.
	U cilju uklanjanja i sanacije neuređenih odlagališta potrebno je pored obezbjeđivanja finansijskih sredstava, pripremiti i odgovarajuću dokumentaciju, planove za odlagališta čija je procijenjena zapremina od 100 do 1000m ³ , a za odlagališta čija je zapremina veća od 1000m ³ neophodno je uraditi projekte sanacije	lokalne samouprave	kontinuirano	U toku je realizacija U 10 opština su u toku aktivnosti na izradi ovih planova i projekata. S druge strane, u većini opština se aktivno radi na sanaciji neuređenih odlagališta.
	Smanjiti broj nelegalnih	Ministarstvo	2012 – 2020. god.	U toku je realizacija

deponija i izgraditi
sanitarne deponije

održivog
razvoja i
turizma, lokalne
samouprave

Postupno riješiti
problem konačnog
tretmana industrijskog
opasnog otpada.

Ministarstvo
održivog
razvoja i
turizma,
Agencija za
zaštitu životne
sredine

kontinuirano

Potrebno je da lokalne
samouprave, koje to do
sada nijesu uradile,
pripreme lokalne
planove upravljanja

lokalne
samouprave

2012. – 2014.

U funkciji su regionalni centri za obradu otpada: „Livade“ Podgorica i „Možura“ Bar. U sklopu ovih regionalnih centara se nalaze sanitarne deponije na kojima se vrši odstranjivanje komunalnog otpada, na kojima odlažu komunalni otpad sakupljen u opštinama Podgorica, Danilovgrad i Cetinje (na „Livadama“), Bar, Ulcinj, Kotor, Tivat i Budva (na „Možuri“). Ostale opštine su u obavezi da organizuju privremeno skladištenje otpada na osnovu člana 78 stav 4 Zakona o upravljanju otpadom, od kojih su saglasnosti od MORiT-a na Odluku o načinu privremenog skladištenja komunalnog otpada i uslovima zaštite životne sredine i zdravlja ljudi dobile opštine: Herceg Novi, Plav, Mojkovac, Pljevlja i Berane.

U toku je realizacija

Bord Direktora Svjetske banke će do kraja 2013. godine odlučiti o odobrenju kredita Vladi Crne Gore u iznosu od 60.000.000 \$, koji je potreban za fazu realizacije Projekta “Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje”, odnosno sanaciju lokacija na kojima se nalazi industrijski opasan otpad (KAP, TE Pljevlja, Rudnik Suplja stijena i Brodogradiliste Bijela), kao i rješavanje problema odlaganja opasnog industrijskog otpada.

U toku je realizacija

Do sada su usvojeni lokalni planovi upravljanja otpadom za 13 opština: Podgorica, Nikšić, Herceg Novi, Tivat, Andrijevica, Bar, Berane, Danilovgrad, Žabljak, Kotor,

otpadom kojim bi planirane aktivnosti uskladile sa Državnim planom i definisali izvori finansiranja i dinamika realizacije.

Ubrzati aktivnosti na izgradnji regionalnih centara za obradu otpada.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, "Procon" d.o.o, lokalne samouprave 2012. – 2020.

Plužine, Pljevlja i Plav. Lokalne planove upravljanja otpadom nije usvojilo osam opština: Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac, Ulcinj, Budva, Cetinje, Rožaje i Šavnik. To znači da je do sada 13 jedinica lokalne samouprave ispoštovalo zakonsku obavezu donošenja lokalnih planova upravljanja otpadom.

U toku je realizacija

Regionalni centar za upravljanje otpadom Nikšić/Plužine/Šavnik. Za potrebe izgradnje regionalnog centra za upravljanje otpadom usvojene su izmjene i dopune Prostornog plana opštine Nikšić, kojima je izgradnja istog predviđena na lokaciji „Budoš“.

Za potrebe izgradnje transfer stanica u opštinama Šavnik i Plužine prostorno-planska dokumentacija (Lokalna studija lokacije) će biti usvojena nakon izrade Studija izbora lokacija. Brzo se očekuje konačna verzija Glavnog projekta u skladu sa sugestijama revizione komisije. U toku je procedura dobijanja saglasnosti na procjenu uticaja na životnu sredinu.

Regionalni centar za upravljanje otpadom Pljevlja/Žabljak Za regionalni centar sa reciklažnim centrom u Pljevljima za opštine Pljevlja i Žabljak, utvrđena je lokacija. Nacrt EIA je pripremljen u III kvartalu 2012. god. dok je treći nacrt Studije izvodljivosti izrađen u aprilu 2013.god.

Izgradnja reciklažnog centra u opštini Bar. Nije usvojena prostorno planska dokumentacija. Predstoji izrada Studija izbora lokacije, a nakon toga izrada

Lokalne studije lokacije.

BIODIVERZITET

Pokrenuti inicijativu i postupak stavljanja pod zaštitu (rezervat prirode) najočuvaniji dio Ade Bojane

Opština Ulcinj, Agencija za zaštitu životne sredine, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, MPRR

2013-2014. godina

Nerealizovano

U izvještajnom periodu nije bilo aktivnosti na realizaciji ove mjere.

Uspostavljanje kanalizacione mreže na području Ade Bojane

Opština Ulcinj

2013.-2014.godina

Nerealizovano

Još 2009.godine, trebalo je početi sa izgradnjom postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, a time i uređenje kanalizacione mreže za Veliku plažu i Adu, za šta postoji Studija izvodljivosti. Međutim, zbog poteškoća vezano za ekspropriaciju zemljišta, izgradnja je prolongirana za 2014.

Sprovesti reviziju statusa zaštite Ratca sa Žutokrlicom

Agencija za zaštitu životne sredine, JP Morsko dobro

2013- kontinuirano

U toku je realizacija

Mjera je djelimično realizovana. Studija zaštite zaštićenog prirodnog dobra „Ratac sa Žutokrlicom“, dostavljena je opštini Bar na dalje postupanje radi donošenja Odluke o prekategorizaciji zaštićenog prirodnog dobra Ratac sa Žutokrlicom, od strane

Zaštiti od dalje sječe i antropogenog uticaja još uvijek očuvana područja pod makijom na Jazu

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Opština Budva, Ministarstvo održivog razvoja i turizma

kontinuirano

Skupštine opštine Bar.

U toku je realizacija

U cilju očuvanja područja pod makijom na Jazu, redovno i na osnovu dojava prati se stanje u području. U ovom izvjestajnom periodu nije bilo bespravnih sječa niti požara u područja pod makijom na Jazu.

Takođe, sugerisano je Upravi za šume Crne Gore da u okviru svojih nadležnosti preduzme preventivne mjere na zaštiti od požara. U periodu koji slijedi biće pojačan inspekcijski nadzor.

Onemogućiti dalje krčenje kestenove šume u Kotorsko risanskom zalivu

Opština Kotor, Uprava za inspekcijske poslove

kontinuirano

U toku je realizacija

U ovom periodu nije bilo prijava o krčenju kestenove šume u Kotorsko Risanskom zalivu. U periodu koji slijedi pojačaće se inspekcijski nadzor u cilju očuvanja kestenovih šuma u ovom području.

Odrediti upravljača područja Tivatskih solila i izraditi plan upravljanja koji će omogućiti identifikaciju

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

2012-2013. god.

U toku je realizacija

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodne, koji je u skupštinskoj proceduri, definisaće se upravljač za zaštićena prirodna dobra u zoni morskog

mjera adekvatne zaštite ovog područja

Sprovoditi intenzivniju kontrolu ribarskih aktivnosti na Skadarskom jezeru i intenzivniju kontrolu restorana i pijaca, u vrijeme lovnih zabrana kako bi se putem tržišta uticalo na smanjenje krivolovnih aktivnosti.

Uprava za inspekcijske poslove, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, NP „Skadarsko jezero“

kontinuirano

Uraditi sanaciju deponija na rijeci Cijevni i time unaprijediti estetsku vrijednost predjela

Glavni grad, Ministarstvo održivog razvoja i turizma

kontinuirano

dobra u koja spadaju i Tivatska solila. U susret usvajanju novog Zakona, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je intenziviralo komunikaciju sa Javnim preduzećem za upravljanje morskim dobrom, Agencijom za zaštitu životne sredine i UNDP-em, vezano za izradu Plana upravljanja.

U toku je realizacija

JP Nacionalni Pakovi Crne Gore kao korisnik ribljeg fonda ima obavezu izdavanja dozvola za obavljanje ribolova, kao i uspostavljanje ribočuvarske službe koja vrši kontrolu ribarskih aktivnosti na Skadarskom jezeru, uz pomoć jednog poljoprivrednog inspektora koji obavlja poslove inspekcije slatkodnog ribarstva, a koji je u nadležnosti Uprave za inspekcijske poslove.

U toku je realizacija

Sanaciju deponija na rijeci Cijevni, u okviru svojih redovnih aktivnosti, obavlja JP „Čistoća“. Kanjon rijeke Cijevne, Lokalnim planom zaštite životne sredine Glavnog grada, prepoznat je kao buduće zaštićeno prirodno dobro. U prethodnom periodu, preduzeti su određeni koraci u tom pravcu, a buduće aktivnosti po tom pitanju biće realizovane u skladu sa realnim mogućnostima, koje će usloviti i dinamiku datog postupka.

Organizovati sistem zaštite od požara na rijeci Cijevni

Ministarstvo unutrašnjih poslova

kontinuirano

Realizovano

Planom zaštite i spasavanja od požara za teritoriju Glavnog grada, koji je urađen 2010.godine, tretirano je područje rijeke Cijevne i definisane su mjere zaštite od požara.

Staviti pod odgovarajući režim zaštite rijeku Pivu

Agencija za zaštitu životne sredine, Opština Plužine

kontinuirano

U toku je realizacija

Izrađena je studija zaštite za područje potencijalnog Regionalnog parka „Piva“. Proces uspostavljanja Regionalnog parka trenutno je u fazi sprovođenja konsultativnog procesa Opštine Plužine i ostalih zainteresovanih strana uz podršku UNDP kancelarije iz Podgorice. Očekuje se da će do kraja 2013. godine Opština Plužine, kako je to predviđeno Zakonom o zaštiti prirode („Sl. list CG br. 51/08), proglasiti Regionalni park Piva.

Izvršiti plan valorizacije područja Durmitora u cilju razvoja turizma za obrazovne, kulturne i rekreativne svrhe, na nivou koji omogućava

Opština Žabljak, Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore, NP

kontinuirano

U toku je realizacija

Sprovedene su brojne aktivnosti koje doprinose razvoju područja Durmitora.

	zaštitu prirodnih uslova	“Durmitor”, Ministarstvo održivog razvoja i turizma		
	Intenzivnije sprovoditi akcije i inspekcijske kontrole usmjerene ka krivolovcima (ribolov) na području Durmitora	Uprava za inspekcijske poslove, NP “Durmitor”, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Kontinuirano	<p>Realizovano</p> <p>U dijelu krivolova za ribolov nije bilo evidentiranih pojava bespravni aktivnosti.</p> <p>U dijelu koji se odnose na nezakoniti lov, od strane parka su podnesena 2 (dva) zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka zbog nedozvoljenog puštanja lovačkih pasa na lokalitetu Premćani.</p> <p>Podnesena je 1 (jedna) krivična prijava Osnovnom Državnom Tužilaštvu-područnom odjeljenju u Pljevljima zbog krivičnog djela nezakonitog lova na prostoru parka.</p>
	Izraditi plan valorizacije rijeke Čehotina koja ima izuzetan potencijal za sportski ribolov	Opština Pljevlja, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	2013-2014	<p>U toku je realizacija</p> <p>Skupština Opštine Pljevlja usvojila je Lokalni akcioni plan za biodiverzitet opštine Pljevlja LBAP-a u martu 2011. godine, u kojem je jedan od ciljeva i povećanje ribljeg fonda u rijeci Čehotini.</p>
	Finalizovati studiju	Ministarstvo	2013	<p>U toku je realizacija</p>

zaštite Komovi i uspostaviti funkcionalnu upravljačku strukturu

poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Glavni grad, Opština Kolašin, Opština Andrijevica

Spriječiti dalju eksploataciju šljunka iz rijeke Grnčar

Uprava za inspekcijske poslove

Kontinuirano

Glavni grad zajedno sa opštinama Andrijevica i Kolašin, realizuje aktivnosti na proglašenju dijela planinskog vijenca Komova zaštićenim prirodnim dobrom, kroz projekat međunarodne saradnje „Jačanje održivosti sistema zaštićenih područja u Crnoj Gori-Komponenta II, koji implementira UNDP kancelarija u Podgorici.

U toku je realizacija

U izvještajnom periodu vršene su redovne inspekcijske kontrole eksploatacije materijala iz rijeke Grnčar.

Proglasiti EMERALD mrežu kao ekološku mrežu na nacionalnom nivou

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore

2013

U toku je realizacija

U decembru 2011.godine, Sekretarijatu Bernske konvencije kandidovana su 32 područja iz Crne Gore kao potencijalna Emerald područja. U toku je procedura odobravanja od strane Stalnog komiteta Bernske Konvencije. Po odobrenju ovih lokaliteta od strane nadležnih tijela Bernske konvencije, pristupiće se proglašenju Emerald mreže kao ekološke mreže na nacionalnom nivou.

Povećati nacionalno zaštićena prirodna dobra

Ministarstvo održivog

2014

U toku je realizacija

sa 9,047% na 10% teritorije

razvoja i turizma

Proglasiti prvo zaštićeno područje u moru, te nakon toga zaštititi najmanje 10% obalnog područja

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, lokalne samouprave

2013-
kontinuirano

Utvrđivati metodologije za procjenu brojnosti populacija divljači angažovanjem stručnih organizacija i pojedinaca iz odgovarajućih stručnih oblasti (ornitolog, mamolog i dr).

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Agencija za zaštitu životne sredine

kontinuirano

Pripremljene su Studije zaštite za uspostavljanje regionalnih parkova »Komovi« i »Piva«. Očekuje se da će tokom 2014.. godine biti donijeta akta o proglašenju oba regionalna parka. Proglašenjem ova dva Regionalna parka ostvariće se cilj 10% kopnene teritorije pod zaštitom.

U toku je realizacija

U okviru bilateralne saradnje sa Ministarstvom životne sredine, kopna i mora Republike Italije, završen je projekat "Uspostavljanje zaštićenog područja u moru "Katič" i procjena morskih i obalskih ekosistema Crne Gore". Ovaj projekat će poslužiti kao osnova za uspostavljanje zaštićenih područja na ostalim lokacijama koje su prepoznate u Prostornom planu područja posebne namjene za morsko dobro

U toku je realizacija

Pri kraju su aktivnosti na pripremi metodologije za monitoring divljači, za potrebe vođenja evidencije, ustanovljavanja bioloških pokazatelja usklađenosti divljači sa životnom sredinom i metodologije za ocjenjivanje štete od divljači i na divljači, u skladu sa Nacionalnom strategijom biodiverziteta i članom 51, stav 1, alineja 6, Zakona o divljači i lovstvu („Službeni list CG“, broj 52/08).

Formirati banke gena biljnih i životinjskih vrsta koje su rijetke, zaštićene i kojima prijeti izumiranje.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Kontinuirano

Nerealizovano

Nacionalna banka gena za domaće i divlje biljne i životinjske vrste koje su ugrožene, nije formirana. Kao rezultat projektnih aktivnosti koje je sprovodio Biotehnički institut, formiran je dio banke gena za domaće biljne i životinjske vrste. Aktivnosti na formiranju banke gena za divlje biljne i životinjske vrste nijesu sprovedene, ali postoji pravni osnov za njeno formiranje u Pravilniku o bližim uslovima koje mora da ispunjava pravno ili fizičko lice za osnivanje banke gena, koji je na osnovu člana 26 stav 7 Zakona o zaštiti prirode („Službeni list CG“, broj 51/08), donijelo Ministarstvo uređenja prostora i zaštite životne sredine, uz prethodnu saglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Obezbijediti sredstva za izradu Crvenih lista i knjiga

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Agencija za zaštitu životne sredine, Ministarstvo finansija

2013-2018. god.

Nerealizovano

Shodno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodne koji je u skupštinskoj proceduri Crvene liste potrebno je donijeti u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, a do utvrđivanja lista primjenjivaće se Rješenje o stavljanju pod zaštitu pojedinih biljnih i životinjskih vrsta ("Službeni list RCG", br. 76/06).

Preduzeti mjere u cilju

	podizanja svijesti službenika carinskih službi na graničnim prelazima o CITES konvenciji	Agencija za zaštitu životne sredine, Uprava carina	2013	<p>Nerealizovano</p> <p>Nije bilo aktivnosti u izvještajnom periodu.</p>
BUKA	Uključiti mjere zaštite od buke u fazu projektovanja građevinskih objekata, ugradnja akustične izolacije u stambenim objektima, postavljanje objekata tipa magacina, garaža i slično, između izvora i primaoca buke, izgradnja vertikalnih zaštitnih zidova duž saobraćajnica, horitkulturalnim uređenjem pojasa duž saobraćajnica.	Ministarstvo održivog razvoja i turizma, lokalna samouprava, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	kontinuirano	<p>U toku je realizacija</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ U Ministarstvu održivog razvoja i turizma, formirana je radna grupa za izradu prijedloga Pravilnika o zvučnoj zaštiti zgrada na osnovu Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti proizvoda sa propisanim zahtjevima (Sl.list CG br. 14/09). ➤ Lokalne samouprave su bile u zakonskoj obavezi da izvrše akustičko zoniranje svoje teritorije do kraja 2012. godine, i da Odluke (Rješenja) dostave Agenciji za zaštitu životne sredine. ➤ Ovu zakonsku obavezu ispunile su sljedeće lokalne samouprave: Glavni grad Podgorica, Opština Kotor, Opština Mojkovac, Opština Berane, Opština Bijelo Polje, Opština Pljevlja, Opština Bar, Opština Tivat, Opština Andrijevica, Opština Ulcinj, Prijestonica Cetinje, Opština Plav, Opština Herceg Novi i Opština Nikšić. Ukupno: 14

RADIOAKTIVNOST U ŽIVOTNOJ SREDINI

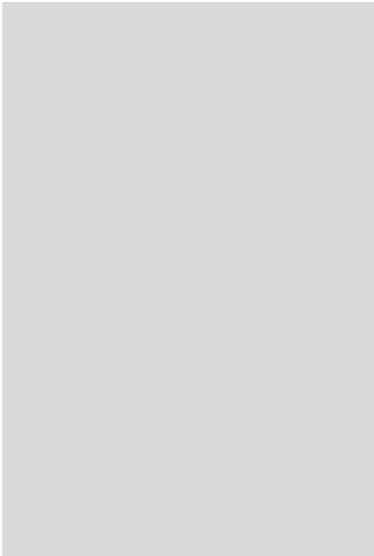
Ponoviti mjerenja koncentracije radona u boravišnim prostorijama na 5 od ukupno 20 lokacija na kojima je u toku 2011. godine uočeno prekoračenje interventnog nivoa

Agencija za zaštitu životne sredine, Centar za ekotoksikološka ispitivanja

Do kraja 2012. god.

U toku je realizacija

Na predlog Agencije za zaštitu životne sredine, Uprava za inspekcijske poslove je naložila ponovna mjerenja u Osnovnoj školi „Milan Vukotić“ u mjestu Srpska koja je, u toku zimskog raspusta, izvršilo DOO Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore. Nakon ponovnih,

Povećati broj i vrstu uzoraka građevinskog materijala na kome se vrše mjerenja koncentracije radionuklida

Agencija za zaštitu životne sredine, Ministarstvo održivog razvoja i turizma

2013.

mjerenja informacija o koncentraciji ovog gasa će biti kompletna i tek tada se može razmatrati mogućnost remedijacije onih školskih prostorija za koje se bude smatralo da su ugrožene.

Nerealizovano

Broj uzoraka građevinskog materijala nije povećan zbog nedostatka materijalnih sredstava koja su bila obezbijeđena za monitoring radioaktivnosti u 2013.godini.

10. Zaključak

U ovom izvještajnom periodu (januar-jun 2013.) praćene su aktivnosti na realizaciji 37 mjera iz oblasti: vazduha, voda, upravljanja otpadom, biodiverziteta, buke i radioaktivnosti u životnoj sredini.

Od ukupnog broja mjera, čija realizacija je praćena u ovom izvještajnom periodu, realizovano je 5 mjera, u toku je realizacija 26 mjera, dok je nerealizovano 6 mjere.

❖ Tabelarni pregled realizacije mjera

Oblast	Realizovano	U toku realizacija	Nerealizovano	Ukupno
Vazduh	1			1
	100%			
Vode	1	3		4
	25%	75%		
Zemljište		1		1
		100%		
Upravljanje otpadom		6		6
		100%		
Biodiverzitet	3	14	5	22
	13.7%	63.6%	22.7%	
Buka		1		1
		100%		
Radioaktivnost u životnoj sredini		1	1	2
		50%	50%	
Ukupno:	5	26	6	37
	13.5%	70.3%	16.2%	

Na osnovu analize podataka o realizaciji mjera, može se zaključiti da je realizacija mjere predviđene za realizaciju u 2012. godini, u toku. Za realizaciju u 2013.godini, predviđeno je 5 mjera, od kojih je za 3 mjere realizacija u toku, dok su preostale 2 mjere nerealizovane. Realizacija mjere predviđene za 2014.godinu, je u toku. Ostale mjere koje je potrebno realizovati u jasno vremenski definisanom roku, 2012-2013, 2012-2014, 2013.-2014., 2013-2018, odnosno 2012-2020, su gotovo sve u procesu realizacije. Primjetno je da realizacija najvećeg broja mjera (20 od 37) ima kontinuirani karakter, što je i svojstveno realizaciji mjera iz oblasti životne sredine.

Pored nastavka sprovođenja započetih aktivnosti, izvještaj je posebno ukazao da je dodatne napore potrebno uložiti u realizaciju mjera iz oblasti:

- ✓ **voda**, posebno kada je u pitanju uspostavljanje zakonom propisanih zona sanitarne zaštite i implementacije HACCP sistema u svim vodovodima;
- ✓ **upravljanja otpadom**, kada je u pitanju izrada planova za odlagališta čija je procijenjena zapremina od 100 do 1000m³, i projekata sanacije za odlagališta čija je zapremina veća od 1000m³, izgradnja regionalnih centara za obradu otpada.